

Företagens syn på revision:

En kvalitativ studie av revisorns roll som rådgivare och utmaningen av förväntningsgap

Av: Badr Nuru & Metin Kaya

Handledare: Peter Jönsson
Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Företagsekonomi C med inriktning mot redovisning | Vårterminen
2023

Förord

Detta examensarbete är resultatet av vårt arbete och engagemang under en längre tidsperiod. Vi vill tacka alla personer och företag som har bidragit till att göra denna uppsats möjlig.

Ett stort tack till alla företag som har tagit sin tid att medverka i vår studie och har bidragit med värdefull kunskap och erfarenhet. De har hjälpt oss genom att dela med sig av sina insikter och idéer som har bidragit till att fördjupa vår förståelse av ämnet.

Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Peter Jönsson för hans vägledning, engagemang och värdefulla feedback som har hjälpt oss att utveckla och förbättra vår forskning.

Stockholm, 2023-05-25

Badr Nuru

Metin Kaya

Abstract

Background: In today's society it is challenging for auditors to maintain independence as they often are expected to provide advisory services. Previously, auditing was primarily seen as the independent review of financial reports, but societal developments have given auditing a greater significance as an advisor. Although the value of the auditor's role has been questioned by some actors in society, 63% of companies that fall under voluntary audit still choose to engage an auditor. Expectation gaps arise when society and its actors expect services that the auditor cannot fulfill in order to maintain an independent position.

Purpose: The purpose of the study is to increase the understanding of medium-sized companies' perceptions of the auditor's role as an advisor and whether there is an expectation gap.

Method: The study employed a qualitative method using semi-structured interviews as the data collection method. Respondents included individuals with various positions within the company, such as CFOs and CEOs, as they are typically the primary points of contact for auditors. By using such a method, a deep understanding of their opinions and experiences could be obtained.

Result and conclusion: According to the results of the conducted study, there are differences in the perception of the auditor's role as an advisor, which can be attributed to working with different audit firms. All participating companies reported the existence of an expectation gap in their relationship with the auditor, which they attribute to communication gaps. Based on the results we can conclude that the companies in the study demonstrate a strong demand for advice from their auditors. However, it is difficult to measure the size of the expectation gap since it is influenced by a variety of factors.

Keywords: Audit, audit advisory, advisory, expectation gap, insurance, security, medium-sized companies, stakeholders, benefits, cost.

Sammanfattning

Bakgrund: I dagens samhälle är det utmanade för revisorer att hålla sig oberoende då de ofta förväntas att ge rådgivning. Tidigare ansågs revisionen främst vara den oberoende granskningen av finansiella rapporter, men samhällsutvecklingen har gjort att revisionen fått en större betydelse som rådgivare. Trots att revisorns roll har blivit ifrågasatt av en del aktörer i samhället, väljer 63% av företag som infaller under frivillig revision ändå att anlita en revisor. Förväntningsgap är ett fenomen som uppstått genom att samhället och dess aktörer förväntar sig tjänster som revisorn inte kan uppfylla för att de ska bibehålla sitt oberoende.

Syfte: Studiens syfte är att öka förståelsen för medelstora företags syn på revisorns roll som rådgivare samt om det förekommer ett förväntningsgap.

Metod: Studien genomfördes med en kvalitativ metod som inkluderade semistrukturerade intervjuer som datainsamlingsmetod. Respondenterna som var medverkade i studien innefattade individer med olika befattningar inom företaget, såsom ekonomichefer och verkställande direktör. Detta eftersom dessa vanligtvis är de primära kontaktpersonerna för revisorn. Genom att använda en sådan metod kunde en djupgående förståelse av respondenternas åsikter och erfarenheter erhållas.

Resultat och slutsats: Enligt resultaten från den genomförda studien föreligger det olikheter i synen på revisorns roll som rådgivare, vilket kan härledas till att de arbetar med olika revisionsbyråer. Samtliga företag som deltog i studien uppgav att det existerar ett förväntningsgap i relationen med revisorn, vilket de menar beror på kommunikationsbrister. Utifrån resultatet kan vi dra slutsatsen att företag som deltog i studien visar en stark efterfrågan på rådgivning av sina revisorer. Det är dock svårt att mäta hur stort förväntningsgapet är eftersom det påverkas av en mängd faktorer.

Nyckelord: revision, revisionsrådgivning, rådgivning, förväntningsgap, försäkring, trygghet, medelstora företag, intressenter, nytta, kostnad.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion	4
1.3 Syfte	6
1.4 Forskningsfråga	6
1.5 Avgränsningar	6
2. Teoretiskt Referensram	7
2.1 Revision	7
2.2 Revisorns roll som rådgivare	8
2.3 Intressenteorin – revisionens nytta för fler intressenter	9
2.4 Revision som försäkring	11
2.5 Förväntningsgap	12
2.5.1 Förväntningsgapets beståndsdelar	14
2.5.2 Kommunikation	14
2.6 Analysmodell	15
3. Metod	17
3.1 Metodval	17
3.1.1 Val av företag och respondenter	17
3.1.2 Presentation av respondenterna	18
3.1.3 Intervjuguide	18
3.1.4 Datainsamling och Litteratursökning	19
3.1.5 Genomförande av intervjuerna	20
3.2 Kvalitetskriterier	20
3.2.1 Trovärdighet	21
3.2.2 Äkthet	22
3.3 Metodkritik	23
4. Empiri	24
4.1 Kort beskrivning av företagen	24
4.1.1 Sammanfattande tabell över företagen	25
4.2 Resultat	26
4.2.1 Betydelsen av revision	26
4.2.2 Respondenternas syn på Förväntningsgap	28
4.2.3 Respondenternas synpunkter på kommunikationen mellan företag och revisor	32
4.2.4 Respondenternas syn på revisorns roll som rådgivare	36
4.2.5 Respondenternas synpunkter på revisionens nytta för företagets intressenter	39
4.2.6 Revision som försäkrans	41
4.2.7 Respondenternas synpunkter på nytta kontra kostnad	43
5. Analys	45
5.1 Revisorns roll som rådgivare	45

5.2 Intressenteori – revisionens nytta för fler intressenter	46
5.3 Revision som försäkring	47
5.4 Förväntningsgap	48
5.5 Kommunikation	49
5.6 Nyttja kontra kostnad.....	50
5.7 Sammanfattande analys av sambandet mellan de använda teorierna och förväntningsgapet.....	51
6. Slutsatser och Slutdiskussion.....	53
6.1 Slutsatser	53
6.2 Slutdiskussion	55
6.2.1 Förslag till fortsatt forskning	57
Referenser.....	
Bilaga A – Intervjuguide: Frågor och Fokusområden	

1. Inledning

I det inledande kapitlet introduceras bakgrunden till det valda ämnet följt av en problemdiskussion. Det redogörs för definitionen av revision, vilka bolag som ska ha en revisor, förväntningsgapet, revisorns roll som rådgivare samt betydelsen av revision för intressenter. Avslutningsvis presenteras syftet och frågeställningarna för studien.

1.1 Bakgrund

Revision kan ses som en granskningsprocess för externa intressenter som är beroende av finansiella rapporter, och syftet med detta är att ge tillit i den finansiella informationen (Eklöv Alander 2019, 26). Revision är ett svårdefinierat begrepp som fick sin definition av en amerikansk förening; *American Accounting Association*, som numera ses som den bestående definitionen, den lyder:

”Revision är en systematisk process som syftar till att på ett objektivt sätt inhämta och utvärdera bevis om påståenden angående ekonomiska aktiviteter och händelser för att verifiera graden av korrespondens mellan dessa påståenden och etablerade kriterier och kommunicera resultaten till intresserade användare. (Wolnizer 2006, 10, översatt av Eklöv Alander 2019, 26)”

Revision är en oberoende granskning som genomförs av en revisor inom olika typer av bolag. Granskningsprocessen syftar till att bedöma och upplysa om hur ändamålsenligt ett bolags rutiner fungerar, visa att alla intäkter redovisas korrekt samt upptäcka att inga felaktigheter i bolagets verksamhet finns med. Detta resulterar i att problemområden i ett bolag identifieras och kan därefter åtgärdas med potentiella lösningar. Revisionen används därför som ett värdefullt verktyg av bolag för utveckling och förbättring av dess prestationer (PwC 2023).

Bestämmelserna om revision av aktiebolag finns i Aktiebolagslagens (ABL) nionde kapitel. Riktlinjen i lagstiftningen var att alla aktiebolag skulle ha minst en revisor, vilket förändrades år 2010. Lagförändringen innebär att det inte längre är obligatoriskt för små aktiebolag att ha en revisor. Huvudregeln är att aktiebolag som uppfyller minst två av nedanstående tre kriterier under de senaste två kalenderåren måste ha en revisor:

- Medelantalet anställda i företaget är mer än 3 (9 kap. 1 § 3 st. 1 p. ABL)
- Mer än 1,5 miljoner kronor i redovisad balansomsättning. (9 kap. 1 § 3 st. 2 p. ABL)
- Mer än 3 miljoner kronor i redovisad nettoomsättning (9 kap. 1 § 3 st. 3 p. ABL).

Den lagstadgade revisionen delas in i två delar:

- Räkenskapsrevision, vilket innebär att en granskning av företagets bokföring och årsredovisningen genomförs.
- Förvaltningsrevision, som innebär en granskning av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning.

Vidare finns det ett begrepp inom revisionen som kallas "förväntningsgap". Ett förväntningsgap existerar när det som revisionen förväntas leverera inte stämmer överens med vad som i själva verket levererats. Detta gap existerar i allmänheten och företag har olika uppfattningar om revisionens innebörd samt revisorernas skyldigheter. Förväntningsgapet är en verklighet som skapar ett stort pedagogiskt problem (Porter 1993).

Revision har en avgörande roll i det moderna samhället, särskilt eftersom revisorerna har en central uppgift i att säkerställa kvaliteten på finansiell information. Då tillförlitlig information är en grundförutsättning för att näringslivet och samhället i stort ska fungera, är revisionen av yttersta vikt. I många situationer kan samhället och näringslivet helt enkelt inte fungera utan tillgång till pålitlig information.

Det förväntningsgap som uppstår mellan företag och revisorer är ett välkänt fenomen inom revisionen. Revisorn har en väsentlig roll som granskare av företagets finansiella rapportering, å andra sidan har företagen högre förväntningar än så. Utöver detta förväntas revisorer agera rådgivare och förse företag med värdefulla råd och rekommendationer, för verksamhetens utveckling. Detta kan emellertid orsaka en konflikt mellan företagets förväntningar och revisorernas begränsande roll som granskare av finansiell rapportering. I synnerhet kan detta problem uppstå inom medelstora företag, där revisorn oftast är en väsentlig aktör för företagsledningen. Mot bakgrund av detta, går det att tolka förväntningsgapet som ett kommunikationsproblem i sig. Med detta menas att problem och skiljaktigheter inom företagsledningen kan uppstå. Anledning till detta kan vara bristande kommunikation mellan

företaget och revisorn gällande exempelvis revisionens innehåll. För att minska förväntningsgapet är det således viktigt att öka transparensen i kommunikationen (Johansson, Häckner och Wallerstedt 2005).

Den traditionella revisionsrollen handlar om att revisorn skall granska och kvalitetssäkra autenticiteten av företagets finansiella information. Alltmer frekvent förväntar sig företagen idag att revisorn ska ta en mer aktiv roll som rådgivare vilket ofta orsakar ett förväntningsgap (ibid). Revisorn har en skyldighet att informera företag om brister i det granskade materialet. En viktig fråga inom revisionen är vilken typ av rådgivning som revisorn kan och bör lämna. Det finns en distinktion mellan revisionsrelaterad rådgivning och annan rådgivning. Med det sistnämnda menas att revisorn i sin roll fungerar mer som en konsult än en revisor. Detta kan skapa en konflikt med revisorns oberoende ställning och är således en fråga som är i behov av undersökning, särskilt med tanke på revisorns potentiella roll som rådgivare för medelstora företag (Carrington 2023, 215-216). Revisorn har genom sin roll en unik möjlighet att få en helhetsbild av företagets verksamhet och kan därmed också bidra med värdefull kunskap och insikt. Genom att ge råd om förbättringar och effektiviseringar kan revisorn hjälpa företaget att växa och utvecklas på ett hållbart sätt. Detta har gjort att revisorns roll som rådgivare har blivit alltmer viktigare, särskilt inom medelstora företag där revisorn ofta fungerar som en nära samarbetspartner till företagsledningen (Grant Thornton 2022).

Revisionen är av stor betydelse för företagets intressenter. Detta med anledning av att företag ska, via redovisning informera bolagets intressenter om verksamheten och dess utveckling. Revisorerna har en viktig roll, likt en länk mellan företaget och dess intressenter genom att säkerställa att redovisningsinformationen är korrekt och tillförlitlig. Därigenom bidrar de till att skapa social och affärsmässig trygghet i samhället. De hjälper också intressenterna att fatta välgrundade beslut. Revisorerna har en viktig uppgift i att granska företagets redovisningsinformation för att säkerställa att den ger en rättvisande bild av företaget. Även om intressenterna förväntar sig att revisorerna upptäcker eventuella felaktigheter och oegentligheter, hävdar revisorerna själva att deras främsta ansvar är att ge en åsikt om huruvida redovisningen ger en rättvisande bild av företaget eller ej (Johansson et al. 2005). Detta är viktigt att beakta för företag i valet av revisionsbyrå, då det är viktigt att byrån bolaget arbetar med tillfredsställer intressenternas förväntningar (HQV 2021)

1.2 Problemdiskussion

Revisionsprofessionen har diskuterats och ifrågasatts kring huruvida den ger någon nytta för företagen eller inte. En studie som genomfördes av Collis (2004) syftade till att undersöka hur avskaffandet av den tvingande revisionen kunde påverka mindre företag. Studien resulterade i att 63% av de företag som rymmer inom ramarna för frivillig revision, ändå valde att ha en revisor. Detta kan användas för att förklara att revisorns arbete är av väsentlig betydelse för företagen, vilket ligger i linje med syftet i denna studie.

Företag som blir granskade av revisorn försöker ständigt hålla sig inom ramarna för att inte få fel i deras revisionsberättelse, då det drabbar företaget och dess intressenter. Därav förväntar sig företagen en mer gedigen presentation av revisorns rådgivande funktion. Med anledning av detta uppstår ett förväntningsgap, vilket innebär att företagen misstar revisorns roll samt tror att de är en rådgivare och ska hjälpa företaget i dess tillstånd. Denna informationsasymmetri leder till att företagen kan tycka att revisorns roll är onödig och kan dra en grå linje gällande hur revisorn ska arbeta oberoende.

Porter (1993) utförde en empirisk studie och kom fram till att man kan dela in förväntningsgap i två olika komponenter:

Vad har samhället för förväntningar på revisorn?

Hur ser samhället på revisorns arbete?

Dessa komponenter förklaras genom rimlighetsgap samt prestationsgap. Rimlighetsgapet handlar om vad samhället förväntar sig av vad en revisor kan uträtta, samt vad en revisor kan utföra. Prestationsgapet är vad samhället rimligen kan förvänta sig att en revisor kan utföra och vad revisorn betraktas uppnå (ibid). Vad som då kan bli ett problem är att samhället blandar ihop dessa med deras egen syn på revisorns roll, vilket leder till att revisorn åtar sig uppgifter som denne inte ska göra. Revisorn kan då riskera att korsa gränsen från att vara oberoende till att vara beroende. En revisor skall alltid vara oberoende, alltså inte själv vara insatt i bolaget. Revisorn kan ge råd och hjälpa till med vissa områden men kan inte ha en allt för nära relation till företagets ledning eller ägare. Detta då det går i strid mot revisorns huvudsakliga arbetsuppgift, vilket är att ge en rättvisande bild av företaget ifrån en oberoende ställning.

En enkätundersökning genomfördes av Lee (2007) om förväntningsgapet i revisionen som genomfördes i Malaysia. Studiens primära mål var att uppnå två huvudsakliga syften. För det första undersökte forskaren om ett förväntningsgap existerar i Malaysia mellan revisorer, granskade företag och förmånstagare av revisionen avseende revisorns uppgifter. För det andra, eftersom ett sådant förväntningsgap visade sig existera, analyserar studien dess natur med hjälp av Porters (1993) ramverk. Resultaten från studien bekräftade att ett förväntningsgap existerar i revisionsprocessen i Malaysia. Studien visar även att de granskade företagen och förmånstagarna av revisionen hade betydligt högre förväntningar på revisorernas uppgifter jämfört med vad revisorerna själva uppfattade sina uppgifter som. Analysen av förväntningsgapet indikerade att det finns orimliga förväntningar från användarna, bristfälliga revisionsstandarder i Malaysia och bristfällig prestation från revisorerna.

En undersökning genomförd av Deepal och Jayamaha (2022) baserades på att granska en omfattande mängd vetenskapligt arbete om förväntningsgapet i revision under många år, där syftet var att konstruera en ny sammanfattning av den befintliga kunskapen om förväntningsgapet som upptäckts av många forskare världen över. Forskarna konstaterar att förväntningsgap inte kan utrotas helt från samhället. Detta baserar forskarna på att diverse forskare har presenterat en del åsikter om gapets existens och orsaker till gapet, ur olika perspektiv. Detta på grund av att de ekonomiska, sociala och juridiska förutsättningarna i varje specifik stat som de tidigare undersökningarna har genomförts i kan skilja sig och detta kan ha en betydande påverkan på studieresultaten. Slutligen påstår forskarna att med samhällets kunskapsutveckling blir människor alltmer medvetna om revision och deras förväntningar ökar kontinuerligt, vilket leder till en ökning av gapet.

Traditionellt sett har revisionsbranschen varit fokuserad på att granska finansiella rapporter, men den moderna branschen har utvecklats till en mer rådgivande roll för att hjälpa företag att förbättra sin verksamhet (Johansson et al. 2005). Trots denna utveckling kan det existera en klyfta mellan företagets förväntningar på revisorn och vad revisorn faktiskt erbjuder. I synnerhet är detta en utmaning för medelstora företag inom bemanningsbranschen i Sverige, där ledningen oftast har en begränsad kunskap om revisionsprocessen och dess rådgivande potential.

Medelstora företag kan ha specifika behov och utmaningar som de förväntar sig att revisorn ska kunna bidra med att hantera. Det kan handla om att förbättra interna kontrollsystem, utveckla tillväxtstrategier eller hantera risker. Företagen kan se revisorn som en professionell expert som kan erbjuda värdefulla insikter och råd för att hjälpa dem att förbättra sin ekonomiska rapportering och interna styrning. Dessa förväntningar kan vara grundade i att företagen tror att revisorn har den nödvändiga kompetensen och kunskapen för att agera som en rådgivare. Samtidigt kan revisorernas uppfattning om sin roll vara mer begränsad till att genomföra revisionen och att intyga företagets finansiella rapporter enligt riktlinjer och standarder, vilket även det bidrar till förväntningsgapet.

Genom att identifiera eventuella avvikelser mellan förväntningar och verklighet kan denna studie bidra till en högre förståelse i revisionsprocessen samt synen på revisorn som rådgivare för medelstora företag inom bemanningsbranschen i Sverige.

1.3 Syfte

Studiens syfte är att öka förståelsen för medelstora företags syn på revisorns roll som rådgivare samt om det förekommer ett förväntningsgap.

1.4 Forskningsfråga

- Vad är medelstora företags syn på revisorns roll som rådgivare och finns det ett förväntningsgap mellan revisorns uppfattning om sin roll och företagets förväntningar?

1.5 Avgränsningar

Utifrån studiens syfte har en avgränsning gjorts till att endast fokusera på medelstora företag inom bemanningsbranschen. Avgränsningen till medelstora företag inom bemanningsbranschen har gjorts för att fokusera på en specifik målgrupp och för att möjliggöra en mer djupgående och specifik undersökning av revisionens betydelse inom denna bransch.

2. Teoretiskt Referensram

I detta avsnitt presenteras relevanta teorier som är väsentliga för att uppfylla studiens syfte. Målet med avsnittet är att ge en teoretisk bakgrund som ligger till grund för studien och belysa hur tidigare forskning behandlat ämnet. Genom att undersöka befintlig forskning och teorier skapar vi en grund för att analysera vår egen empiriska data. Analysen kommer i sin tur att bidra till att koppla samman och relatera de olika teorierna till ett förväntningsgap. Genom att sammanfoga och integrera teorierna kommer vi att bättre kunna förstå och förklara det förväntningsgap som kan uppstå mellan revisorn och företaget.

2.1 Revision

International Standards on Auditing 200 (ISA) är riktlinjer som reglerar räkenskapsrevisionen. Denna standard inom internationell revision (ISA) fokuserar på den oberoende revisorns övergripande ansvar när det gäller att genomföra en revision av finansiella rapporter enligt ISA 200. Standarden betonar särskilt den oberoende revisorns övergripande mål och ger tydlighet kring karaktären av revisionen, dess omfattning och inriktning. Syftet är att säkerställa att den oberoende revisorn kan uppnå dessa mål. Revisorns uttalande avseende de finansiella rapporterna avser rapporterna som helhet, vilket innebär att revisorn inte har ansvaret att upptäcka mindre felaktigheter som inte påverkar de finansiella rapporterna som helhet (Far 2009).

Riktlinjer som behandlar förvaltningsrevisionen finns i FAR:s rekommendationer (RevR 209). RevR 209 har sin grund i svensk lagstiftning och revisionsstandarder. Syftet med denna rekommendation är att ge vägledning för revisionen av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning enligt svensk lag. Rekommendationen täcker moment som även behandlas i internationella revisionsstandarder (ISA). Granskningen av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning måste därför följa ISA, samtidigt som den tar hänsyn till denna rekommendation. Utöver förvaltningsrevisionen ges möjlighet att lämna rådgivning om sakförhållanden som revisorn bedömer är väsentliga (FAR 2021).

ISA 210 reagerar bestämmelserna för revisionsuppdragets villkor. Standarden omfattar revisorns ansvar att komma överens om villkoren för revisionsuppdraget med företagsledningen. Avtalet inkluderar att fastställa förutsättningarna för revisionen (FAR 2009). VanSon, Guy och Betts (1982) undersöker användningen av uppdragsbrev av

revisionsbyråer i USA baserat på en enkätundersökning genomförd av en amerikanskt institution för auktoriserade revisorer. En betydande fördel med ett uppdragsbrev är att det skriftligt fastställer de avtalade villkoren för revisionsuppdraget och minskar därigenom risken för framtida missförstånd. Det tydliggör ömsesidiga förväntningar och ansvar (ibid). Resultatet från studien indikerar på att ett uppdragsbrev vanligtvis används inom revision, sammanställning och granskning, och i mindre utsträckning för rådgivningstjänster. Sammanfattningsvis visar studien på att många auktoriserade revisorer erkänner fördelarna och nyttan med uppdragsbrev i kommunikationsprocessen. Om uppdragsbrev anpassas på ett lämpligt sätt till uppdragets omständigheter och förklaras för klienterna kan de vara betydelsefulla verktyg för att skapa goda relationer och definitivt minimera missförstånd mellan revisorer och deras klienter.

Denna form av revision är föreskriven enligt lag och standarder som utgör vår grund för att mäta graden av förväntningsgap. Förväntningsgapet innebär förväntningar som sträcker sig bortom den tidigare nämnda beskrivningen av revisionen som är den centrala innebörden av revision i vår studie.

2.2 Revisorns roll som rådgivare

Revisorns arbete är inte endast att granska de finansiella rapporterna, utöver detta har revisorn en skyldighet att ge råd till klienten utifrån de observationer revisorn gör under granskningen. Företag efterfrågar därmed inte enbart revisionsuppdrag av sin revisionsbyrå, utan det är även vanligt förekommande att de anlitar revisionsbyrån för varierande rådgivningstjänster. (Svanström 2008). Det är däremot nödvändigt att ta hänsyn till vilken typ av rådgivning som revisorn får delge. Gränsdragningen mellan vilken rådgivning som revisorn är skyldig att under alla omständigheter delge klienten, och vilken typ av rådgivning som kan vara i egenskap av konsultarbete och som kan komma i konflikt med revisorns oberoende ställning är långt ifrån tydlig. Författaren beskriver att revisorns uppgift är att uttala sig om företagets redovisning. För att kunna utföra detta krävs att den information som revisorn granskar har tillräcklig kvalitet för att revisorn skall kunna förlita sig på den. Revisionsrådgivning, alltså den tillåtna rådgivningen syftar därför till att förbättra företagets redovisning (Carrington 2023, 215-217).

Att rådgivningen kan komma i konflikt med revisorns oberoende är kopplat till det arvode som revisorn får från klienten, ju högre arvodet till revisorn är desto mer incitament får

revisorn att kunna agera på ett sätt som gynnar klienten (Svanström 2008). En studie genomförd av Hategan (2019) överväger revisionsavgiftens påverkan på revisionskvaliteten på två sätt: höga revisionsavgifter som betalas till revisorer kan återspegla komplexiteten i revisionsprocessen och öka revisorns arbete. Men högre revisionsavgifter som betalas till revisorn kan också bidra till att bygga upp den ekonomiska länken mellan klienten och revisorn vilket kan riskera revisorns oberoende ställning.

Svanström (2013) genomförde en studie där syftet var att undersöka relationen mellan revisionskvalitet i privata företag och tillhandahållandet av rådgivningstjänster som han benämner som NAS. Studien genomfördes med en regressionsanalys som baserades på data från 420 privata små och medelstora företag i Sverige, endast aktiva och ej noterade aktiebolag inkluderades i undersökningen. I Sverige tillåts revisionsbyråer att tillhandahålla fler revisionstjänster till klienten, till exempel skatttjänster, juridiska tjänster, managementkonsulttjänster, investeringstjänster och finansiella tjänster. Resultaten från studien antyder att revisorns oberoende inte påverkas av rådgivningstjänster, istället finner studien indikatorer på att rådgivningstjänster har en positiv effekt på revisionskvaliteten. Specifikt visar studien att redovisningsstöd är positivt relaterat till revisionskvaliteten. Författaren hänför de positiva resultatet till att revisorer är högt kunniga om lämpliga procedurer och vet hur man använder relevant information för varje specifik klient effektivt.

2.3 Intressentteorin – revisionens nytta för fler intressenter

Intressentteori bygger på att företag har ansvar och skyldigheter gentemot en bred grupp av intressenter och inte endast gentemot aktieägarna. Likaså är företaget beroende av intressenterna som de är beroende av företaget. En intressent är alla parter som har en relation till organisationen och som kan påverka eller påverkas av den. Vanliga intressenter som påverkar och påverkas av företaget är samhället, kunder, anställda, kreditgivare, leverantörer, aktieägare samt företagsledning (Eklöv Alander 2019, 69).

Freeman (2004) argumenterar för att verksamheter skall inkludera intressenterna och deras värderingar som en viktig del i verksamheten. Författaren kritiserar den sedvanliga synen på företagsstyrning som endast fokuserar på aktieägarvärde, han menar på att man i stället skall fokusera på en helhetssyn i företagande och inkludera alla parter. Således ska man även förstå företagets syfte och ansvar gentemot alla intressenter och hur företaget kan frambringa värde

till dem. Intressentmodellen beskriver hur olika intressenter samverkar och bildar ett stort nätverk. Modellen betonar vikten av att betrakta alla intressenter som lika värda och att deras intressen ska beaktas på ett rättvist sätt (Freeman och Reed 1983). Enligt Freeman och Reed (1983) är alla intressenter betydelsefulla eftersom organisationen inte hade kunnat överleva utan dem. Deegan och Unerman (2011) kategoriserar intressenter i två grupper – primära och sekundära. Primära intressenter är de som har en direkt inverkan på företagets överlevnad medan sekundära intressenter indirekt påverkas och påverkar bolaget. Författarna framhåller att alla intressenter är betydelsefulla och att företag bör ta hänsyn till att rapporteringen skall tillgodose hur bolaget berör alla aktörer.

Krav på oberoende revisioner är en viktig faktor för företag för att reglera tillhandahållandet av tillförlitlig redovisningsinformation till intressenter (Barton och Waymire 2004).

Blackwell, Noland och Winters (1998) finner att skuldfinansiering är billigare för privata företag vars finansiella rapporter frivilligt revideras istället för oreviderade. Det finns även bevis på att privata företag väljer att revidera sina finansiella rapporter för att på enklare sätt få lån (Allee och Yohn 2009). Melumad och Thoman (1990) finner att vissa företag väljer att anlita en revisor eftersom långgivare drar slutsatsen att endast företag med högrisk skulle välja att inte revideras. Med andra ord tyder beslutet att anlita en revisor på att företaget är mer benäget att vara en lågrisktyp. Att undvika revision avslöjar för långgivare att företaget är mer benäget att vara en högrisktyp.

Lennox och Pittman (2011) genomförde en studie där de jämför frivilliga revisioner med obligatorisk revision. För att bedöma om frivilliga revisioner avslöjar information om låntagarnas risktyp undersöker forskarna förändringarna i kreditbetyg efter övergången från obligatoriska till frivilliga revisioner. Forskarna drar slutsatsen att företag med låg risk fortsätter med revision vid borttagandet av obligatorisk revision. Företagen som fortsätter att revideras har betydligt högre kreditbetyg efter regeländringen. Studien finner också att företag som valde att avstå från revision var betydligt mindre benägna att utse Big-four, som är de fyra största revisionsföretagen. De betalade även betydligt lägre avgifter under den obligatoriska revisionsperioden jämfört med företag som fortsatte att revideras efter att revision blev frivilligt. De främsta fördelarna med obligatorisk revision finner forskarna är försäkringsfördelar för externa intressenter.

Salehi (2011) utförde en litteraturstudie som undersökte naturen och olika dimensioner av förväntningsgapet. Genom genomgången av litteraturen synliggörs en stark existens av ett förväntningsgap. Dessa gap har i förväntningar identifierats utifrån revisorernas egna uppfattningar, investerares, långivares, finansiella analytikens och samhället. Eftersom revisionens betydelse har ökat på senare tid har intressenterna blivit mer medvetna och förväntar sig att revisorerna ska skydda deras intressen, samt att de finansiella rapporterna som tas fram av revisorerna leder till rätt beslut. Koh och Woo (1988) menar att när revisorn och intressenterna har olika uppfattningar om revisorns uppgifter och skyldigheter och vad revisorn uttrycker i sin revisionsberättelse bildas ett förväntningsgap, således finns det ett gap mellan det intressenterna förväntar sig och vad de får.

2.4 Revision som försäkring

Denna teori bygger på att revisionen ses som en försäkring. Revisionen fungerar som en indirekt bekräftelse av företagets finansiella rapporter. Revisorn granskar inte bara för att säkerställa att rapporterna är riktiga och tillförlitliga, utan också för att se till att de uppfyller standarderna och att eventuella brister åtgärdas för att undvika eventuella rättsliga processer. Detta kan ses som en marknadslösning där revisionen flyttar risken från företagsledningen till revisorn, och skapar en trygghet för bolaget och ger intressenterna en extra försäkring. Genom revisionen har intressenter ytterligare en aktör att söka ersättning från, om det visar sig att de finansiella rapporterna inte är i linje med lagar och regler. Revisorn har ett direkt intresse i att företagsledningens påståenden i rapporterna är riktiga, eftersom revisorn annars kan bli skyldig att stå för kostnader som kan följa efter eventuella rättsliga processer mot företagsledningen och revisorn själv. Revisionen fungerar således som en garanti för intressenterna och skapar en trygghet även för företaget (Carrington 2023, 24-25).

Wallace (1987) hävdar att revisioner ger intressenter en form av försäkring. Om en intressent lider av förluster på basis av reviderade finansiella rapporter och om revisionsbrist kan påvisas kan intressenten begära ersättning från revisorn. Detta skapar en trygghet för företaget då risken går över till revisorn. För att intressenten skall ha rätt att kräva ersättning från revisorn måste revisorn ha misslyckats med revisionsarbetet, detta kan revisorn göra genom grov vårdslöshet eller bedrägeri. Revisionens primära funktion härstammar från övervakningsbehov. Informationsasymmetrier mellan ägare och ledning gör det nödvändigt att utveckla övervakningsmekanismer för att säkerställa att ledningen agerar i enlighet med ägarnas intressen. Den oberoende revisionen ger försäkran att de upprättade finansiella

rapporterna från ledningen inte innehåller vilseledande information (Menon och Williams 1994). Tidigare studier har förslagit att revisorer har olika nivåer av trovärdighet. Mer trovärdiga revisorer anses leverera högre kvalitet på övervakning. Det har visats att intressenter reagerar positivt på valet av revisorer som anses ha högre kvalitet (Simunic och Stein 1987). Revisorer som av framför allt investerare och andra intressenter som garantier för deras investeringar. Forskarna påpekar även att revisorer prissätter sin tjänst på ett sätt som återspeglar denna försäkring vid en eventuell tvist. Denna problematik kan på sikt leda till att revisorer undviker vissa typer av klienter eller höjer priserna för riskfyllda klienter till en nivå som klienterna inte har råd med (Menon och Williams 1994). Vidare hävdar Salehi (2011) att efter företagets utveckling och tillväxt har företagen följts av en ökande separation av ägandeintressen och ledningsfunktioner. Som en följd har det uppstått ett behov för företagschefer att rapportera till organisationer, ägare och andra finansieringskällor som banker och andra långgivare om de finansiella aspekterna av sin verksamhet. Författaren menar att revision av de finansiella rapporterna är en försäkrans om att de är tillförlitliga och trovärdiga genom autentisering baserad på yrkesetiska regleringar.

2.5 Förväntningsgap

Förväntningsgap är ett fenomen som funnits en längre period och förklarades först av Liggio (1974) som att förväntningsgapet är skillnaden i förväntad prestation mellan revisorer och intressenterna. Ett antal år senare 1978 ansåg Cohen Commission att problemet inte låg på intressenternas sida utan att det är revisorernas egen oförmåga som skapar förväntningsgap Koh och Woo (1988).

Enligt Agyei, Owusu-Yeboah och Kusi (2013) är en revisions förväntningsgap skillnaden mellan vad allmänheten förväntar sig att revisorer gör och vad revisorer faktiskt gör. Revisorn följer regler och standarder där intressenter förväntar sig att revisorn skall uttala sig om att årsredovisningen är fri från avsiktliga fel och att de är tillförlitliga. Trots detta kan det vara svårt för revisorn att upptäcka bedrägerier, då det oftast begås av personer i högre befattningar som samarbetar och har en sådan position inom bolaget att de kan kringgå företagets interna kontroller. Detta kan göra revisorns granskningsåtgärder ineffektiva och leder till ett förväntningsgap (Eklöv Alander 2019, 82).

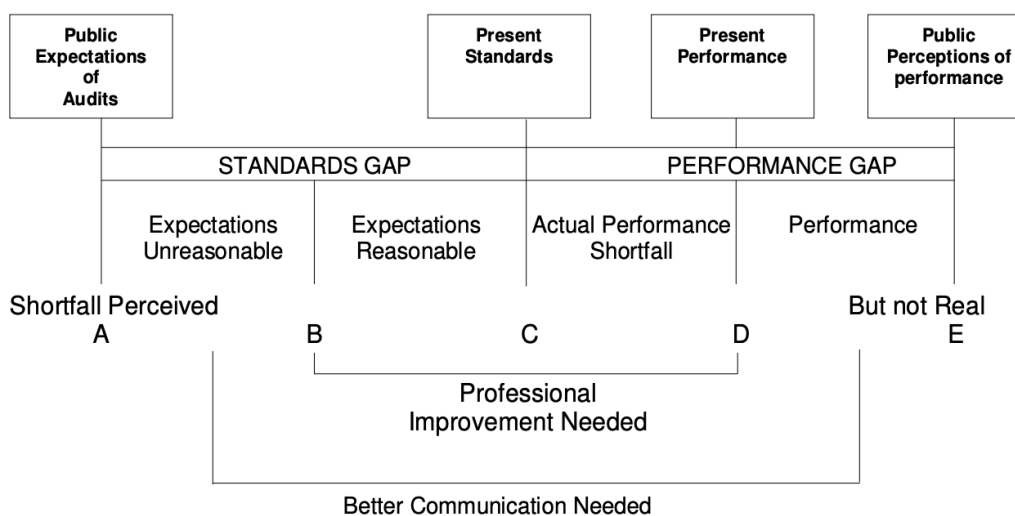
Orsakerna till att förväntningsgap uppstår har diskuterats av ett antal olika författare, där en av de är Porter (1993) som har delat in förväntningsgap i två olika komponenter rimlighetsgap

och förväntningsgap. Dessa två komponenter förklarar samhällets förväntningar på revisorn och huruvida revisorn fullgör sina uppgifter som det uppfattas av samhället. En av anledningarna till att det finns ett rimlighetsgap är på grund av okunskap från allmänheten, de förstår inte vilka begränsningar som finns inom revisionsarbetet Salehi (2011). Samt en anledning till att det finns prestationsgap är att revisorerna skriver ofullständiga revisionsberättelser Porter (1993).

Förväntningsgapet går att förebygga och minimera men det krävs förändringar från både revisorn och allmänheten. Allmänheten brister i sin kunskap vad gäller uppfattningen om revisorns roll och vad de får göra (Salehi 2011). Revisorn brister oftast i sin kommunikation, vilket leder till att företagen förväntar sig andra tjänster än vad som ingår i yrket (FAR 2006). Det har diskuterats hur man på ett enklare sätt kan minimera förväntningsgapet, ett sätt kan vara att skapa ett utbildningsprogram som undervisar allmänheten om revisions arbetsuppgifter och revisionsberättelsen innebörd (Monroe och Woodliff 1993). Ett annat sätt att minimera förväntningsgapet är genom att vara tydlig i uppdragsbrevet och förklara vilka tjänster som skall ingå så att det i framtiden inte uppstår missförstånd, samt att företagen informerar sina anställda som ska arbeta med revisorn vilka villkor som ingår i uppdragsbrevet (VanSon et al. 1982).

2.5.1 Förväntningsgapets beståndsdelar

En djupare förståelse av förväntningsgapet kan inhämtas från denna modell då den bidrar med en omfattande bild av hur förväntningsgapet kan se ut från båda sidorna. En del av dem som använder sig av revisorer missuppfattar vad en revisor har för roll, denna modell utvecklar och förklarar vilka olika typer av missförstånd som kan finnas mellan revisorer och dess intressenter. Denna modell förklarar hela spannbredden av förväntningsgap som kan finnas, där punkt A är den högsta möjliga förväntningen på revisorer, samt motsvarande – som är punkt E - vad användarna tycker att revisorn gör. Punkt C handlar om vad revisorn kan och får göra utifrån nutida standarder för revisorer (Macdonald Commission 1988)

Figur 2.1: Hämtad ur MacDonald Commission (1988).

2.5.2 Kommunikation

En orsak till att det bildas ett förväntningsgap mellan bolag och revisorn kan vara kommunikationen. En bristfällig kommunikation kan leda till att missuppfattningar uppstår, vilket kan resultera i att felaktiga förväntningar uppstår om revisionens omfattning och resultat (Far 2006).

Weisbrot (2015) undersöker hur kommunikation påverkar revisionens kvalitet och menar att det är viktigt att det finns en tydlig kommunikation mellan revisorn och företaget om vad som förväntas av båda parterna. Kommunikationsproblem som triggas i gång förväntningsgapet kan orsakas av flera olika faktorer, som exempelvis språkbarriärer, kulturella skillnader, tekniska problem, att parterna använder sig utav olika kommunikationsmetoder eller helt enkelt bristande kommunikationsförmåga. För att säkerställa att ett förväntningsgap inte

uppstår är det viktigt med en tydlig och ömsesidig kommunikation. För revisorns del är det viktigt att hen klargör vilken information som behövs för revisionen samt om när den skall lämnas in. Revisorn ska även informera företaget om förväntade åtaganden under revisionen, som att tillhandahålla revisorn nödvändiga dokument och annat som är nödvändigt för att revisorn skall kunna utföra sitt arbete. Genom en god kommunikation kan företaget och revisorn samarbeta effektivt för att utföra en noggrann revision.

2.6 Analysmodell

I detta avsnitt kommer en sammanställning av motiv att presenteras, vilka har framträtt inom ramen för den teoretiska referensramen. Dessa motiv utgör grundvalen för de klarläggande syften som denna undersökning avser att uppnå.

Revision – VanSon et al. (1982) menar att uppdragsbrevet har en betydande faktor i hur relationen mellan revisorn och dess klienter uppfattas. Slutsatsen som vi finner i denna studie är att ett välformulerat och strukturerat uppdragsbrev minskar risken för missförstånd och därmed minskas också förekomsten av kommunikationsbrister.

Revisorns roll som rådgivare – I Svanströms (2013) studie framkommer att tillhandahållandet av rådgivning från revisorn inte visade någon påverkan på revisorns oberoende. Istället noterades en positiv inverkan på revisionskvaliteten. Dock framhäver Hategan (2019) att revisionsavgiften har en påverkan på omfattningen av rådgivning som en revisor erbjuder. De högre revisionsavgifterna som utbetalas till revisorn återspeglar komplexiteten i revisionsprocessen och resulterar i ökad arbetsinsats från revisionens sida.

Intressentteorin – Salehi (2011) samt Koh och Woo (1988) menar att intressenterna ser på revision som en försäkring för dem, och att revisorerna inte har samma uppfattning. Därav bildas ett förväntningsgap som inte gynnar någon part. Slutsatsen av detta är att kommunikationen mellan dessa parter bör förbättras för att bibehålla en hälsosam relation.

Revision som försäkring – Wallace (1987) hävdar att revisioner ger intressenter en form av försäkring. I händelse av att en intressent lider av ekonomisk förlust baserat på reviderade finansiella rapporter och om bristande revision kan styrkas, har intressenten möjlighet att kräva kompensation från revisorn. Detta skapar en trygghet för företaget då risken går över till revisorn.

Förväntningsgap – Enligt Agyei et al. (2013) innebär begreppet revisionsförväntningsgap skillnaden mellan vad allmänheten förväntar sig att revisorer ska utföra och vad revisorerna faktiskt utför. Porter (1993) har ytterligare fördjupat detta genom att identifiera två distinkta komponenter: rimlighetsgap och förväntningsgap. Dessa två komponenter syftar till att belysa samhällets förväntningar på revisorsrollen samt bedömningen av huruvida revisorerna fullgör sina åtaganden enligt samhällets uppfattning.

Kommunikation – En observation framfört av Weisbrot (2015) betonar att bristfällig kommunikation utgör en av de främsta faktorerna bakom uppkomsten av förväntningsgap. Kommunikationsutmaningar som utlöser förväntningsgap kan härledas till flera variabler, såsom språkhinder, kulturella skillnader, tekniska hinder, att parterna använder sig utav olika kommunikationsmetoder eller helt enkelt bristande kommunikationsförmåga. För att säkerställa att ett sådant förväntningsgap inte uppstår är det viktigt att upprätta en tydlig och ömsesidig kommunikation.

3. Metod

I detta avsnitt beskrivs forskningsmetoden som användes för att samla in data för denna studie. Kapitlet består av flera delar: metodval, val av företag och respondenter, en presentation av respondenterna i form av en tabell, intervjuguide, datainsamling och litteratursökning, genomförande av intervjuerna, kvalitetskriterier som trovärdighet och äkthet samt en reflektion kring metodvalen.

3.1 Metodval

En kvalitativ forskningsmetod användes för att genomföra studien och besvara forskningsfrågorna som handlar om att öka förståelsen för medelstora företags syn på revisorns roll som rådgivare samt om det finns ett förväntningsgap mellan vad företaget förväntar sig av revisorn och vad som egentligen ingår i tjänsten. En kvalitativ forskning passar bättre till att genomföra undersökningen. Den kvalitativa metoden fokuserar på att förstå komplexa fenomen och beteenden vilket ger rikare och mer detaljerat data, det gör det möjligt för oss att förstå hur medelstora företag ser på revisorns roll som rådgivare samt om det finns ett förväntningsgap på ett mer djupgående sätt. En semistrukturerad intervjumetod användes i undersökningen, då den tillåter flexibilitet i frågorna samtidigt som de ger en viss struktur och riktning för intervjun (Bryman och Bell 2017, 454). Denna metod möjliggjorde en fördjupning i respondentens svar, samt att följdfrågor kunde ställas för att få en djupare förståelse för respondenternas åsikter och uppfattningar kring ämnet.

3.1.1 Val av företag och respondenter

Syftet bakom valet av medelstora företag är att de genomgår en mer gedigen kontroll samt att de har en närmare kontakt med sin revisor, till skillnad från små företag som sällan träffar sin revisor samtidigt som de inte omfattas av revisionsplikten. Revisorer i små företag har inte en betydande roll och granskar inte lika många variabler som denne gör i större företag, därav har små företag inte mycket information att komma med gällande revisionen (Tabone och Baldacchino 2003). Gränsvärdena som valdes för medelstora företag är i enlighet med EUs rekommendationer.

Gränsvärden i enlighet med EU-direktivet för medelstora företag (Upphandlingsmyndigheten 2021):

- ◇ Antal anställda mellan 50 – 249
- Och
- ◇ En årlig balansomslutning om högst 43 Mkr Euro
- Eller
- ◇ En årlig nettoomsättning om högst 50 Mkr Euro

En optimal studie hade varit att undersöka en hel bransch, men denna studies syfte är att ge en ökad förståelse kring ämnet. Därför har tre villkor valts där undersökningen ska utföras. Det första villkoret är som tidigare antytt att de ska vara inom gränsområdet för medelstora företag, företagen skall även tillhöra samma bransch (bemanningsverksamhet) och skall vara verksamma i Stockholms län.

3.1.2 Presentation av respondenterna

Respondent	Företagsstorlek	Antal år i branschen	Datum för intervju
Företag A	Medelstort	10 år	2023-04-19
Företag B	Medelstort	9 år	2023-04-21
Företag C	Medelstort	33 år	2023-05-03
Företag D	Medelstort	7 år	2023-04-25
Företag E	Medelstort	9 år	2023-05-02

Tabell 3.1 Egen bearbetning

3.1.3 Intervjuguide

För att besvara studiens syfte har en intervjuguide använts. Guiden var till hjälp för respondenten och gav denne en insikt i ämnet samt en möjlighet att tänka på frågorna i förväg, för att på så sätt förbereda sig och bidra med vältänkta och djupgående svar. Intervjuguiden bestod utav frågeställningar som var uppdelade i olika fokusområden med anknytning till teoriavsnittet, vilket underlättade analysen av empirin. Intervjuguiden fungerade som en strategisk vägledning för att utforska empiriska insikter i ljuset av de teoretiska ramverken. Genom att anpassa frågorna efter dessa teorier, möjliggjordes en mer djupgående och målinriktad analys, av hur teorin applicerades och påverkade den verkliga upplevelsen och reflektionen hos de intervjuade individerna. Intervjuguiden inleddes med frågor om respondentens bakgrund samt om antal år de haft erfarenhet av att arbeta tillsammans med en

revisor. Sedermera ställdes öppna frågor om de olika fokusområden för att minimera risken för att missa relevant information. De fick även möjligheten att svara fritt. Empirin från frågorna om fokusområdet förväntningsgap analyserades. Det gav oss möjlighet att kunna placera in förväntningarna från de olika respondenterna, i de olika förväntningsgapen av Porter (1993) som presenteras i teoriavsnittet. Samma intervjuguide användes för samtliga respondenter, detta för att garantera att samma information samlas från alla respondenter. Det användes även för att undvika objektivitet, genom att ställa olika frågor till samtliga respondenter. Således fick vi mer tillförlitliga resultat som möjliggjorde en enklare analys.

3.1.4 Datainsamling och Litteratursökning

För att ta reda på befintlig kunskap och säkerställa omfattande och relevant litteraturöversikt inom området genomfördes en forskning av befintliga undersökningar samt litteratur. Efter en genomgående forskning inom området hade vi mera kunskap inom området och kunde frambringa sökord såsom; revision, revisionsrådgivning, rådgivning, förväntningsgap, försäkring, trygghet, medelstora företag, intressenter, nytta, kostnad. Dessa sökord var noga utvalda och användes sedan för att hitta lämpliga vetenskapliga artiklar. Under informationssökningen för referensramen använde vi oss av olika databaser som vi har tillgång till genom skolan. Databaser som användes var främst Business Source Premier, Google Scholar, Far Online och Söder Scholar. Via dessa databaser kunde vi identifiera vetenskapliga artiklar som behandlade ämnesområdet och var lämpade till vår undersökning. Vetenskapliga artiklar hittades även via referenslistor i lämplig kurslitteratur för att få mer djupgående information än det som stod i litteraturen.

För att identifiera lämpliga företag till vår undersökning använde vi oss av Retreiver Business. Retreiver Business är en plattform som erbjuder ett brett utbud av företagsinformation. Genom att använda plattformen kunde vi identifiera och välja ut lämpliga medelstora företag inom bemanningsbranschen baserat på olika sökkriterier såsom företagsstorlek, geografisk plats och verksamhetsområde. Genom LinkedIn identifierade vi sedan personer på företagen som var lämpliga för vår undersökning såsom verkställande direktör och ekonomichef. Vi kontaktade de identifierade personerna genom meddelande på LinkedIn. Vi inledde meddelandet med en kort presentation av det vi undersöker, därefter frågade vi om de var intresserade av att medverka i en intervju.

3.1.5 Genomförande av intervjuerna

Vid genomförandet av intervjuerna tillämpades en semistrukturerad intervjumetod där fokus var att höra respondenternas tankar och erfarenheter kring ämnet, vilket skulle bidra till en djupare förståelse av ämnet. Vi hade en bild av den information vi ville få reda på och utgick från den bilden när utformandet av intervjuguiden skapades. Intervjuguide skapades i strukturerade fokusområden med frågor kopplade till varje område. Respondenterna fick frågorna på e-post ett dygn innan intervjun för att hinna förbereda sig. Möjlighet till anonymitet tillhandahölls för att skapa en tryggare miljö för respondenten att svara ärligt på frågorna. Intervjuerna genomfördes framför allt via teamsmöten. En intervju ägde rum i respondentens kontor. Att genomföra intervjuerna digitalt var väldigt effektivt och innebar tidsparande för vår del. Totalt genomfördes intervjuer med fem olika medelstora företag inom bemanningsbranschen. Med respondenternas samtycke spelades intervjuerna in och anteckningar togs under intervjuerna. Intervjuerna varade i ca 20–30 minuter. Intervjuerna transkriberades sedan. Transkriptionen dröjde ca tre gånger mera tid jämfört med tiden att utföra dem vilket var till nytta för att vi kunde höra och notera viktiga åsikter från respondenterna som vi hade missat i våra anteckningar. En sammanställning av svaren gjordes sedan i tabeller och text som presenteras i empiriavsnittet.

3.2 Kvalitetskriterier

Enligt Bryman och Bell (2017, 380) taget från Lincoln och Cuba (1994) så menar de att man ska använda sig av olika metoder beroende på vilken undersökning det är. I en kvantitativ undersökning använder man sig av reliabilitet och validitet för att mäta kvaliteten på undersökningen, däremot hävdar Lincoln och Cuba (1994) att man bör använda specifika termer och metoder för att bedöma kvaliteten på en kvalitativ forskningsmetod, de menar detta kan göras med hjälp av andra begrepp såsom trovärdighet och äkthet.

Dessa kriterier har tagits i beaktelse när vi utförde våra intervjuer för att stärka resultatet och bidra med trovärdighet och äkthet. Kriterierna har tagits fram eftersom Lincoln och Cuba (1994) ansåg att man inte kunde använda samma mått på kvantitativa och kvalitativa metoder då man anser att det endast finns en bild av den sociala verkligheten om man utgår från reliabilitet och validitet.

3.2.1 Trovärdighet

Trovärdigheten består av fyra delkriterier; *tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet* och *konfirmering eller bekräftelse* (Bryman och Bell 2017, 380). För att stärka tillförlitligheten i undersökningen har vi innan intervjuerna skickat ut frågorna för att respondenterna skall känna sig bekväma och hinna förbereda sig inför intervjuerna samt att vi har förklarat kort vad det är vi undersöker i en inbjudningsmejl. För att få en klarare bild av den sociala verkligheten och att respondenterna skall känna att de är en del av undersökningen har en kopia av transkriberingen skickats ut till varje respondent där de har fått kommentera ifall något saknades eller om de skulle vilja ändra något. Även slutempirin har skickats ut till respondenterna och godkänts för att säkerställa trovärdighet. Syftet med denna studie är inte att den ska omfatta en stor mängd människor eller vara generaliserbar för alla branscher utan denna studie syftar till att undersöka företag inom bemanningsbranschens syn på revisorns roll som rådgivare samt om det finns ett förväntningsgap. Skulle denna studie undersökas på nytt om 10 år så hade resultaten förmodligen inte varit detsamma då branschen och revisorernas arbete förmodligen utvecklats.

Studien har en tydlig bild av forskningsprocessen och alla delar är med i uppsatsen men hela transkriberingen får inte plats i empiriavsnittet varav vi har valt att ta citat från transkriberingen och lägga in i resultatdelen och presentera det i form av tabeller och text. Vi bad två klasskamrater läsa igenom uppsatsen och bearbeta språket bland annat men även granska om de tycker att vi följt rätt arbetsordning i forskningsmetoden. Som forskare kan det vara svårt att sätta sina egna intressen åt sidan när man skriver en studie, i detta fall valde vi ett område som vi inte har väldigt mycket kunskap kring vilket gör att det finns mindre spelrum för oss att lägga in egna åsikter samt att vi valde en bransch som vi inte är aktiva i.

3.2.2 Äkthet

Äkthet är en trovärdighetskriterie som består utav fem delkriterier; *rättvis bild*, *ontologisk autenticitet*, *pedagogisk autenticitet*, *katalytisk autenticitet* och *taktisk autenticitet* (Bryman och Bell 2017, 383). Studien ger en rättvis bild av respondenternas åsikter och uppfattningar om ämnet, detta har säkerställts genom att vi har spelat in och transkriberat intervjuerna med samtycke från respondenterna. Genom detta tillvägagångssätt har en noggrann analys och säkerställning av att respondentens åsikter inte har missats gjorts. Detta styrks även genom att respondenterna fått godkänna slutresultatet, vilket innebär att våra uppfattningar om respondenternas åsikter stämmer överens. Undersökningen har behandlat olika företag i samma storlek inom samma bransch i Stockholmsområdet. Företagen har liknande lagar och regler att följa och arbetar i princip på liknande sätt. Dock skiljer sig uppfattning om revisorns roll som rådgivare och förväntningsgap åt. Enligt vår mening kommer därför resultaten av den här undersökningen bidra till att företagen får en bättre förståelse av hur en bra rådgivning ska vara. Företagen får denna förståelse när de hör olika åsikter och uppfattningar av andra företag som befinner sig i samma miljö. Undersökningen kommer även bidra till att företagen får en bättre bild över hur andra företag inom samma bransch upplever rådgivningen från revisorn, samt vilka deras förväntningar på revisionen är. Sedermera kommer undersökningen visa om det finns ett förväntningsgap.

För att säkerställa äktheten i undersökningen har vi försökt genomföra en undersökning som kan medverka i förändringar för våra respondenter. För att uppnå detta har vi skapat en öppen och stödjande miljö för våra respondenter att dela sina uppfattningar och åsikter. Vi har strävat efter att skapa en dialog i en miljö där respondenterna har känt sig bekväma i att dela sina åsikter och uppfattningar utan att känna sig kritiserade eller dömda. I analysen och tolkningen av resultatet har vi även utgått från respondenternas perspektiv, på detta sätt har vi försökt skapa en förändring för våra respondenter och därigenom öka förståelsen kring ämnet. Vi tror inte studien ger respondenterna bättre möjligheter om hur de kan vidta åtgärder inom området, då vår undersökning syftar till att mäta företagets syn på rådgivning och om det finns ett förväntningsgap. Undersökningen syftar inte till att bidra med lösningar eller åtgärder på hur rådgivningen kan förbättras eller åtgärda förväntningarna. Det finns däremot en möjlighet för företagen får en ökad förståelse över ämnet när de hör andra företagens åsikter och uppfattningar, vilket i sin tur kan bidra till att företagen kan vidta andra åtgärder än vad det brukar när de får en ökad förståelse över ämnet

3.3 Metodkritik

Den främsta utmaningen i vår studie är risken för subjektivitet och feltolkning av resultatet. Detta är på grund av våra egna förutfattade åsikter och erfarenheter som forskare. För att minimera risken för detta och felaktigheter som kan uppkomma, har vi valt att undersöka inom ett område där vi har mindre förkunskaper inom. Vi har också använt oss utav en strukturerad och noggrann metod. Detta innebär att vi har använt standardiserade frågor under intervjuerna med alla deltagare och presenterat datan på ett noggrant sätt. Detta har lett till en starkare förståelse av den insamlade informationen och vi har säkerställt en metodisk analys av resultaten samtidigt som vi har minimerat risken för subjektivitet.

En annan möjlig metodkritik kan vara att urvalet inte representerar hela populationen av medelstora företag inom bemanningsbranschen i Stockholm. En möjlig hantering av detta urval hade kunnat vara att använda sig av ett strategiskt urval baserat på ett antal relevanta faktorer såsom branschkunskap och erfarenhet. Vi har i största mån försökt identifiera företag i samma storlek och med ungefär samma nettoomsättning, balansomslutning och ungefär lika många anställda för att hantera utmaningen. Detta har inte varit möjligt för oss då många företag inte ville medverka i en intervju, således fick vi utgå från de bolag som kunde ställa upp och medverka. Dessutom kan det finnas risk för en potentiell brist på extern validitet, där våra resultat förmodligen inte är tillämpliga på andra branscher då en faktor är att bemanningsbolag jobbar mycket med myndigheter vilket ställer högre krav på en korrekt finansiell rapportering.

Slutligen kan en annan metodkritik handla om äktheten och trovärdigheten i vår datainsamling. Det finns alltid en risk för att respondenterna kanske inte ger ärliga eller korrekta svar på våra frågor, för att minimera denna risk har vi försökt skapa en trygg miljö för dem och försökt främja ärlighet och skapat en öppen dialog där respondenterna har känt sig trygga och bekväma att uttrycka sina åsikter utan rädsla för att dömas eller för någon annan form av kritik.

4. Empiri

I detta kapitel framhävs den insamlade empirin från de utförda intervjuerna. Kapitlet inleds med en fullständig beskrivning av alla företag som deltog i studien, vilket följs av en sammanfattande tabell som presenterar en överblick över de intervjuade företagen. Därefter presenteras alla fokusområden i en sekventiell ordning, där varje fokusområde inleds med en tabell som visar en översiktlig sammanfattning av respondenternas svar. Vidare följer en presentation av de intervjufrågor som användes för att samla in data, samt en utförligt redogörelse av respondenternas svar.

4.1 Kort beskrivning av företagen

Företag A – Miljonbemanning

Företaget är baserat i Stockholm och verkar inom bemanningsbranschen och personaluthyrning. I deras bokslut från 2021 redovisade de en nettoomsättning på 54 miljoner kronor, en balansomslutning på 17 miljoner kronor och hade 81 anställda. Baserat på de rapporterade siffrorna för 2022 uppfyller bolaget de kriterier som krävs för att klassificeras som ett medelstort företag. Intervjun genomfördes med företagets ekonomiansvarig på företagets kontor.

Företag B – Curonova Consulting AB

Företaget är baserat i Stockholm och verkar inom bemanningsbranschen, arbetsförmedling och rekrytering. I deras bokslut från 2021 redovisade de en nettoomsättning på 115 miljoner kronor, en balansomslutning på 54 miljoner och hade 142 anställda. Intervjun genomfördes med företagets ekonomiansvarig via Microsoft Teams-möte.

Företag C – Wise Consulting AB

Företaget är baserat i Stockholm och verkar inom bemanningsbranschen och personaluthyrning. I deras bokslut från 2021 redovisade de en nettoomsättning på 156 miljoner kronor, en balansomslutning på 52 miljoner kronor och hade 73 anställda. Intervjun genomfördes med företagets VD via Microsoft Teams-möte.

Företag D – Anonymt

Företaget är baserat i Stockholm och verkar inom bemanningsbranschen och personaluthyrning. I deras bokslut från 2021 redovisade de en nettoomsättning på 251 miljoner kronor, en balansomslutning på 50 miljoner kronor och hade 152 anställda. Intervjun genomfördes med företagets ekonomiansvarig via Microsoft Teams-möte.

Företag E – Anonymt

Företaget är baserat i Stockholm och verkar inom bemanningsbranschen och personaluthyrning. I deras bokslut från 2021 redovisade de en nettoomsättning på 112 miljoner kronor, en balansomslutning på 45 miljoner kronor och hade 134 anställda. Intervjun genomfördes med företagets VD via Microsoft Teams-möte.

4.1.1 Sammanfattande tabell över företagen

Företag	Nettoomsättning (tkr)	Balansomslutning (tkr)	Anställda	Respondent	Säte
Miljonbemanning AB (A)*	54 636	17 003	81	Ekonomiansvarig	Stockholm
Curonova Consulting AB (B)	115 740	54 156	142	Ekonomiansvarig	Stockholm
Wise Consulting AB (C)	156 393	51 984	73	VD	Stockholm
Anonymt (D)	251 734	50 638	152	Ekonomiansvarig	Stockholm
Anonymt (E)	112 482	45 217	134	VD	Stockholm

Tabell 4.1 Egen bearbetning

*Företag A uppfyller kraven för ett medelstort företag enligt EU-direktivet under bokslutet 2022.

4.2 Resultat

4.2.1 Betydelsen av revision

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Betydelsen av revision för företaget	Kontroll och kvalitetsstämpel, bra vid presentation för intressenter	Säkerställande av höga standarder och krav på kvalitet, viktigt för vår största kund som är en myndighet.	En kvalitetssäkring i relation till omvärlden som är central för oss & en kvalitetsstämpel på att arbetet är bra gjort	Revisorns uttalande om företages bokföring och redovisning blir viktigt för företags ställning mot våra intressenter	En extra nivå av förtroende för vår verksamhet och finansiella rapportering

Tabell 4.2 Sammanfattning av respondenternas syn på betydelsen av revision.

På frågan ”*på vilket sätt skulle du beskriva betydelsen av revision för ditt företag?*” svarade samtliga företag att de upplever att revisionen är särskilt viktig för företagets ställning gentemot dess intressenter. Företag A förklarar att en god revision tyder på att man som företag har följt lagarna och skött sin ekonomi och redovisning på ett bra sätt, att det är som en kontroll och kvalitetsstämpel för bolaget. Sedan utvecklar respondenten att en god revision är värdefull när man sedan väl ska presentera för eventuella intressenter där investerare är av stor betydelse. Även företag B har en liknande uppfattning där de förklarar att revision är av stor vikt för bolaget eftersom bolagets största kund är en myndighet som står för 90% av bolagets intäkter och därför är det extra viktigt att ha hög kvalitet i bolagets ekonomi då de får statliga pengar, respondenten menar att revision är säkerställande av att bolaget följer standarder och krav på kvalitet. Företag C berättar att revisionen är helt avgörande för bolaget, att det handlar om en kvalitetssäkring i relation till omvärlden som är central för bolaget. Att bolaget levererar ett resultat och agerar efter förväntningar i samhället och i marknaden och gör detta med ett löfte som bolaget lagt till dem och aktieägare. Att detta är korrekt i relation till de förväntningar som finns. Respondenten berättar att revision är som en kvalitetsstämpel på att arbetet är bra gjort och att man får med det i sin rapport som en del av bokslutet och kring ansvarsfrihet som är jätteviktigt.

”Så att det blir en kvalitetsstämpel på vårt arbetssätt, hur vi gör saker och vad vi gör. Så för mig som VD är det jätteviktigt.”

(VD, Företag C)

Företag D menar också att revisionen är väldigt viktigt för bolaget framför allt för revisorns uttalande om företagets bokföring och redovisning blir viktigt för företagets ställning mot deras intressenter. Även företag E påpekar betydelsen av revision gentemot bolagets intressenter, att revisionen är en extra nivå av förtroende för verksamheten och den finansiella rapporteringen. Respondenten berättar att detta är särskilt viktigt eftersom de är ett bemanningsföretag och att deras kunder litar på dem för att tillhandahålla kvalificerad arbetskraft. Företag E tillägger även att revisionen ger dem en oberoende bedömning av deras ekonomiska verksamhet och ger dem insikt i deras finansiella ställning och eventuella svagheter i den interna kontrollen.

4.2.2 Respondenternas syn på Förväntningsgap

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Revisorns huvudsakliga uppgift	Rättvis bedömning & rådgivning	Se till att inget olagligt sker i bolaget & rådgivning	Titta på rådigheten och skäligheten på vårt arbete i relation till rådande direktiv	Granska finansiell information & ge en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning	Genomföra en oberoende granskning & säkerställa att allt och korrekt och rättvist
Förväntningar på revisorn	Professionell & kunnig inom branschen vi verkar i	Noggrann, detaljerad & uppmärksammar alla potentiella risker och ger lösningar på dessa	Bidra kritiskt i relation till vår förmåga, en rådgivande funktion	Digital kunnig & besitter sig i materialet vi har levererat innan vi får frågor om det	Är expert inom sitt område, oberoende, effektiv samt ge råd och rekommendationer
Uppfylls förväntningarna	Ja	Delvis	Ja & Nej	Ibland ja & Ibland nej	Ja
Vad tycker du saknas i revisorns arbete	Mera rådgivning	Att revisorn ger råd och lösningar på fel de upptäcker	Att revisorn förstår hur intäcksströmmar byggs upp, mer intäcksorienterad approach till verksamheten	Mera löpande kontakt vid varje månadavstämning, dvs mera rådgivning	Svara snabbare, tänka snabbare och vara mer självgående

Tabell 4.3 Sammanfattning av respondenternas syn på förväntningsgap.

På frågan *”vad upplever du är revisorns huvudsakliga uppgift?”* var samtliga företag eniga om att revisorns huvudsakliga uppgift framför allt var att granska de finansiella rapporterna i bolaget. Företag A hans uppfattning av revisorns huvudsakliga uppgift är att göra en rättvis bedömning av de finansiella delarna i företaget och att förse med rådgivning också är väldigt viktigt. Företag B menar att revisorns huvudsakliga uppgift är att säkerställa att ingenting olagligt sker i bolaget, att man inte skattefuskar etc. Sedan utvecklar respondenten att revisorn ska bidra med rådgivning.

”Revisorn ska ge rådgivning eftersom vi är revisorns kund, de fakturerar flera hundra tusen för en revision så då ska de också kunna hjälpa oss när vi har frågor.”

(Ekonomiansvarig, Företag B)

Företag C berättar att revisorns huvudsakliga uppgift är att titta på rådigheten och skäligheten i det arbete ett bolag har utfört, på vilket sätt bolaget har utfört det och i relation till dem direktiv och dem strukturer som reglerar marknaden och att dem efterlevs till hundra procent. Företag E svarade att revisorns huvudsakliga uppgift är att granska finansiell information och sedan uttalar sig om den ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning. Företag E menar att revisorns huvudsakliga uppgift är att genomföra en oberoende granskning av företagets finansiella ställning, ekonomiska rapporter och interna kontrollsystem för att säkerställa att de är korrekta och rättvisa.

Under frågorna *”Vilka förväntningar har du på revisorn?”* och *”Tycker du att revisorn lever upp till dessa förväntningar?”* svarade företag A att de förväntar sig att revisorn skall vara professionell och kunnig inom branschen de verkar i för att på så vis förse bolaget med värdefull rådgivning. De upplever att revisorn är villig att hjälpa till och ger värdefulla råd till bolaget och det viset lever upp till förväntningarna. Företag B berättar att deras förväntningar på revisorn är att denne är noggrann, detaljerad och uppmärksammar alla potentiella risker och även ger lösningar på dem. Respondenten upplever att revisorn inte helt lever upp till förväntningarna.

”När revisorn upptäcker fel får de gärna komma med en lösning också. Jag har haft revisorer som bara säger vad som är fel men de säger inte hur man bör göra eller ger tips, utan de säger bara att det är fel utan någon lösning och då är det väldigt svårt för oss att veta vad vi ska göra”.

(Ekonomiansvarig, Företag B)

Respondenten från företag C förväntar sig att revisorn ska bidra med kritisk rådgivning i relation till bolagets förmåga, att man bedömer att något är acceptabelt men har potential att förbättras, med målet att ge rådgivande riktlinjer baserat på revisorns erfarenhet för att hjälpa omgivningen att hantera olika frågor på ett mer effektivt sätt. Alltså att man helt enkelt kan bidra med råd och rekommendationer på hur bolaget kan bli bättre. Respondenten upplever att förväntningarna delvis uppfylls och menar på att revisorer är extra duktiga på olika sammanhang och att detta kan bero på vilken byrå man jobbar på eller företagets relation till revisorn.

”Jag tycker att det finns två olika skolor för revisorer, det finns den som är mer kamrer orienterad liksom som kanske mer klassiskt har gått in med lång erfarenhet och är jätteduktiga som går in och tittar i regelstyrningen väldigt tydligt och de som arbetar utifrån ett nyare sätt, ett nyare anslag att titta på revisionen där man värdesätter rådgivningen ytterligare, lite som konsultarbete som det som vi pysslar med att det finns liksom ett konsultativt lik sätt att arbeta med revision som inte bara tittar på regelverket ett eller noll utan också har den rådgivande funktionen kopplat till det.

(VD, Företag C)

Företag D förväntar sig att revisorerna skall vara lätt tillgängliga när det dyker upp frågor som bolaget inte kan hantera ensamma, de förväntar sig även att de ska vara kunniga digitalt och sätter in sig i materialet bolaget skickat innan de ställer frågor till bolaget. Sedan uppskattar bolaget att revisorn kommer med frågor i början av revisionen och inte sparar allt till slutet. Respondenten upplever att revisorn ibland lever upp till förväntningarna då det ibland kan vara väldigt svårt att få kontakt med revisorer och att mycket kan hända väldigt fort. Företag E förväntar sig däremot att revisorn är expert inom sitt område, oberoende, effektiv samt ge råd och rekommendationer för att förbättra verksamheten. Respondenten tycker att revisorn lever upp till förväntningarna. Revisorn genomför sin granskning väldigt smidigt och de har även en bra dialog mellan varandra. Eftersom de arbetat ihop med varandra i ett par år och vet vad som förväntas av båda parterna utför de därmed ett bra arbete tillsammans.

I frågan ”Om det var en perfekt miljö vilka arbetsuppgifter hade du tillfört till revisorns roll” var samtliga företag eniga om att de hade tillfört mera rådgivning i revisorns arbete.

”Det är alltid bra med mera rådgivning men sen är det alltid en kostnadsfråga men absolut rådgivning ger oss värdefull information som vi tar med oss. Mera rådgivning”

(Ekonomiansvarig, Företag A)

Företag A sköter sin redovisning själva och menar därmed att rådgivning är extra viktigt för dem för att revisorns råd är väldigt värdefull för dem, då detta leder till att de blir bättre på redovisning. Här påpekade företag B återigen att revisorn bör hjälpa med lösningar på fel som de hittar för att på enklare sätt kunna åtgärda felen. Företag C önskar mera av att revisorn kommer med tips på nya intäcksströmmar, detta eftersom revisorn får rätt bra förståelse över verksamheten rätt fort. Att man också tittar på processen för hur pengar genereras i verksamheten när man väl är så djupt inne i bolagets siffror kanske tar ett steg till liksom från det faktum att ett köp uppstår till hur värdet genereras. Mer intäcksorienterad närma sig till verksamheten, att bidra utifrån den stora och breda erfarenhet som revisorn besitter och utifrån det bidrar med en mer rådgivande funktion. Företag D skulle vilja ha mera löpande kontakt med revisorn vid varje månadsavstämning. Att revisorn vid varje månadsavstämning ska kolla igenom bolagets avstämningar och komma med en åsikt om hur det ser ut i bolagets redovisning.

Detta är något som inte är möjligt då revisorn genomför sin granskning på årsbokslutet och detta skulle isåfall vara en rådgivningsfråga.

(Ekonomiansvarig, Företag D)

Företag E skulle vilja att revisorn svarar snabbare, tänker snabbare och att de är mer självgående. Att revisorn försöker förstå vad som har gjorts och vad bokningen i redovisningen avser.

4.2.3 Respondenternas synpunkter på kommunikationen mellan företag och revisor

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Känner du till innehållet i uppdragsbrevet	Ja	Nej	Ja/Delvis	Delvis	Delvis
Lever revisorn upp till villkoren i uppdragsbrevet	De har uppfyllt kraven och förväntningarna	Antagligen då vi har jobbat med samma revisor väldigt länge	Ja, men inte alltid	Ja, revisorn lever upp till villkoren	Innehållet kan ibland påverka revisorn
Kontakttillfällen med revisorn	Mera under bokslutet, annars i snitt 1–2 gånger per månad	Mera vid förrevision vid oktober, ca en gång i veckan jan-mars och knäpptyst resterande delen av året	Otroligt mycket under bokslutet sedan gör vi nedslag två gånger per år	Främst i samband med förvaltnings och bokslutsrevision annars inte så mycket	Dagligen under bokslutet, inte så mycket övriga månader
Hur sker kommunikationen	Främst via e-post men även samtal & teamsmöten	Lunch vid förrevision annars e-post för det mesta	Möten inne på vårt kontor där ett separat rum bokas för revisorerna	Via e-post under året vid planering inför revision & fysiska möten i samband med revisionen	Mycket genom mail och telefonsamtal
Kvalitet på kommunikationen	Väldigt bra, ömsesidig förståelse för revisionsprocessen	Inte riktigt bra, missuppfattningar och oklarheter förekommer ofta	Det förekommer utmaningar i kommunikationen	Förekommer missuppfattningar och oklarheter i samband med förvaltningsrevision	Ja, mycket om arbete som vi har gjort som revisorn inte förstår

Tabell 4.4 Sammanfattning av respondenternas synpunkter på kommunikationen mellan företag och revisor.

De flesta företagen svarade ganska likartat på frågan gällande ”*Känner du till uppdragsbrevet*” samt följd frågan ”*Lever revisorn upp till villkoren i uppdragsbrevet?*” svarade de att de visste att den fanns. Företag A Kände till uppdragsbrevet och kunde klargöra att revisorerna uppfyller kraven samt förväntningarna. Företag B hade däremot inte läst den men antog att de gjorde sitt jobb eftersom de arbetat med samma revisorer sen innan respondenten jobbade på företaget. Företag C kände till uppdragsbrevet men ansåg inte att de alltid följde den, då revisorer från mindre bolag använder sig av bredare anslag för att komma in i marknaden och då är det inte lika självklart om de uppfyller kraven.

” Om jag gått med de stora byråerna så tycker jag inte det är en frågeställning då man får det man kommit överens om, sen finns det mindre revisionsbyråer som är avgreningar från de stora bolagen och de fokuserar mer på specifika områden och där känner jag inte att det är lika självklart. Finns det någon liknelse ja det tror jag att det finns oavkortat vilken produkt eller tjänst man säljer så finns det en djupare förståelse av sin tjänst och man kan ha olika anslag av vad man gör, medan mindre byråer får ha en bredare anslag för att komma in i marknaden och det blir svårare att förklara vad man levererat.”

(VD, Företag C)

Företag D svarade likt företag A och kunde verifiera att de uppfyllde kraven. Företag E ställde sig lite kritiskt kring frågan om de lever upp till villkoren då de ansåg att revisorn kan hamna i en stressig position för att inte överskrida budgeten och det kan påverka revisorns arbete.

När det gäller frågan ”*Hur ofta har du eller någon annan i företaget kontakt med revisorn per år?*” Svarade alla bolag att under bokslutsperioden så har de väldigt mycket kontakt gällande underlag som behövs och huruvida upplägget under perioden ska vara. Utöver det så har de inte så mycket kontakt med revisorn under resterande del av året, företag A förklarar att de har en god kontakt med revisorn och att de kommunicerar väldigt mycket under bokslutet samt ett par gånger under året och förklarar att de gånger de pratar utöver bokslutet är gällande rådgivning.

”Det är mera under bokslutet, då är det väldigt ofta, flera gånger i veckan, speciellt när de begär underlag och information från oss. Annars är det ett fåtal gånger och då är det mera inom rådgivning. I snitt skulle jag säga 1 till 2 gånger på månad sen väldigt mycket mer under bokslutet.”

(Ekonomiansvarig, Företag A)

Företag D och E hade liknande svar som företag A men de svarade dock inte varför de hade kontakt med revisorn de gånger som var utöver bokslutet, skillnaden mellan dem var dock att företag E i princip hade kontakt med sin revisor dagligen under bokslutsperioden. Företag C förklarar ett annat tillvägagångssätt från de andra bolagen, de hämtar i praktiken revisorerna till deras företag som sedan sitter med de människor som är involverade i processen (VD, CFO och business controller) och går igenom materialet, tidsmässigt förklarar de att det kan vara dagar och till och med veckor.

Företag B hade en annan relation till revisorn då de hade kontakt ett antal gånger under bokslutet men resterande året hade de ingen kontakt med revisorn.

När vi ställde frågorna *”Hur skulle du beskriva kvaliteten på kommunikationen?”* och följdfrågan *”förekommer det missuppfattningar eller oklarheter?”* Fick vi skiljaktiga svar, företag A svarade att de har bra kommunikation och att det inte förekommer några missuppfattningar eller oklarheter. Företag B svarade att det sker missuppfattningar som kan förklaras genom att revisorerna väljer den enkla vägen ut.

”Ja missuppfattningar och oklarheter sker ganska ofta men det är för att man mailar mycket. Jag kanske får ett mail där de säger att de behöver 10 olika underlag och sen så har jag 8 saker som jag skickar över de jag har och sen en vecka senare skickar jag över de resterande två. Då kan de skicka ett till mail där de säger att de fortfarande saknar ett underlag som jag redan har skickat i ett separat mail. Det är inte katastrof men få missuppfattningar sker.”

(Ekonomiansvarig, Företag B)

Företag C antyder att det kan förekomma missuppfattningar och oklarheter främst när man ska lära upp nya chefer och ledare då de tenderar att hamna i en defensiv position istället för att öppna upp sig. Ett annat perspektiv som tas upp är kompetensgapet. Respondenten förklarar att han har en annan syn på verksamheten än vad revisorn har som baserar sin information genom bokföringen.

”Det finns en annan utmaning också och det är ju att det finns ett stort gap mellan revisorns kompetens och min kompetens jag har ju ett annat perspektiv på vår verksamhet medan

revisorn har mycket djupare förståelse i systematiken bakom rent bokföringsmässigt som jag absolut kan sätta mig in men jag kan inte det jag förstår inte det på det sättet,”

(VD, Företag C)

Företag D och E svarade ganska likt varandra och menar på att revisorn missuppfattar en del händelser, företag D antyder att revisorn inte förstår deras rutiner och processer när det gäller förvaltningsrevisionen men löses genom att ha ett möte där företaget klargör för revisorn hur de arbetar. Företag E menar dock att revisorn har svårt att tyda vad det är för bokningar de gjort och inte kan hitta bland materialet de skickar in.

4.2.4 Respondenternas syn på revisorns roll som rådgivare

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Förväntningar på revisorn som rådgivare	Att revisorn har god förståelse för vår verksamhet och branschen vi verkar inom	Att revisorn granskar grundligt och ger råd för att förbättra vår finansiella rapportering	Mer rådgivandefunktion i illustration av intäktströmmar & att bidra utifrån revisorns breda erfarenhte	Att revisorn är lätt tillgänglig för rådgivning vid frågor under året	Revisorn bör ha kunskaper och erfarenhet för att ge värdefulla råd
Uppfylls förväntningarna	Ja, då de oftast har flera klienter inom samma bransch	Delvis	Det har blivit en stor skillnad	delvis, revisorn uppfyller oftast våra förväntningar	Delvis
Kan revisorn bli bättre rådgivare för ditt företag	Ja, det är aldrig dåligt med mera rådgivning	Nej, min revisor kan bli bättre än vad han redan är	Ja, det finns ett stort utrymme att gå in i en mer rådgivande roll	Ja, informera oss om vilken kompetens revisionsbyrån besitter	Ja, ta mer aktiv del i vår verksamhet och förstå våra affärs mål

Tabell 4.5 Sammanfattning av respondenternas syn på revisorns roll som rådgivare.

På frågan *”Vad är dina förväntningar på revisorn som rådgivare och har de uppfyllts?”* svarade företag A att deras förväntningar är att revisorn lär sig om branschen som företagen de jobbar med är verksamma i och att revisorn ordentligt samlar kunskap om deras kunder, detta främst för att revisorn ska kunna ge väldigt bra rådgivning. Respondenten antyder att revisorn lever upp till förväntningarna och att de är väldigt duktiga då de arbetar med flera kunder som befinner sig inom samma bransch. Enligt företag B är förväntningarna att revisorn granskar grundligt och ger råd för att förbättra den finansiella rapporteringen, förväntningarna från revisorn delvis uppfylls och påpekar att de har arbetat med samma revisor i fyra år vilket gör att revisorn har bra koll på företaget och branschen men att det ändå ibland kan uppstå oklarheter. Företag C anser att revisorerna hade kunnat ha en mer rådgivande roll, men menar också att revisorerna har växt i den rollen och kan ge betydande råd. I dagsläget använder de inte den fulla potentialen utan ger mer direktiv att lösa uppgifter men säger att det finns ett stort utrymme för revisorer att gå in som bredare konsulter och ta en mer rådgivande roll. Företag D:s förväntning är att bolaget ska kunna ställa en svår redovisningsfråga till revisorn som dyker upp under året som inte är i samband med revisionen och få ett svar på det. Detta tycker bolaget har fungerat bra och att revisorn har gjort mycket rådgivningsarbete och delvis uppfyller bolagets förväntningar.

”Som verkställande direktör för ett bemanningsföretag förväntar jag mig att revisorn också ska kunna fungera som en rådgivare för vår verksamhet. Revisorn bör ha kunskaper och erfarenhet som gör det möjligt för dem att ge värdefulla råd och rekommendationer för att förbättra vår verksamhet.”

(VD, Företag E)

På frågan *”Finns det några sätt revisorn skulle kunna bli en bättre rådgivare för ditt företag?”* hade företag A inte något särskilt som revisorn skulle kunna bli en bättre rådgivare på men respondenten påpekade att de skulle vilja ha mera rådgivning.

”Min revisor kan inte bli bättre än vad han redan är som rådgivare för vårt företag.”

(Ekonomiansvarig, Företag B)

”Det revisorn skulle bli bättre på är att informera oss om vad för typ av kompetens hans revisionsbyrå besitter. Vi arbetar med revisor som jobbar i de större byråerna där de har skatteexperter, jurister och hållbarhetsspecialister. Det är sällan revisorn informerar oss om

att det finns andra personer på byrån som kan hjälpa oss om det skulle dyka upp en frågeställning som inte handlar om just redovisning. Vi har själva behövt ta kontakt med revisorn för att kolla upp hur vi kan hantera en tvist med en leverantör och då har vi fått hjälp från jurister från samma byrå.”

(Ekonomiansvarig, Företag D)

Företag E menar att revisorn kan bli en bättre rådgivare genom att mer aktivt ta del i bolagets verksamhet och förstå bolagets affärs mål och utmaningar. Respondenten utvecklar sedan att revisorn också kan bidra till att förbättra verksamheten genom att ge nya insikter och perspektiv på bolagets finansiella rapportering och interna kontroll.

4.2.5 Respondenternas synpunkter på revisionens nytta för företagets intressenter

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Är revisorn viktig för att skydda företagets intressenter	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Hur bidrar revisorn till företagets integritet och trovärdighet gentemot intressenterna	En god revision, god granskning och en god årsredovisning leder till att intressenter lockas	Revisorn är som en kvalitetsstämpel på att det är okej, bra och lagligt. Ökar förtroendet för bolaget	Ja, eftersom det finns aktörer som förväntar sig att man följer regelverk	Revisorns granskning och uttalande ökar intressenters tillförlitlighet gentemot bolaget	Genomför en oberoende granskning och säkerställer att standarder och riktlinjer följs
Frågar intressenter om vilka era revisorer är	Ja, de frågar om revisionsprocessen och om revisorns kompetens och erfarenhet inom vår bransch	Ja, det påverkar deras beslut.	Ja, för oss som är börsnoterade är det en fördel att jobba med en av de fyra stora revisionsbyråerna	Ja, vår revisor är från en av de större byråerna vilket ökar tilltron	Ja, big four väger alltid mer.

Tabell 4.6 Sammanfattning av respondenternas synpunkter på revisionens nytta för företagets intressenter.

Frågorna som lyder *”Tror du att revisorn är viktig för att skydda företagets tillgångar och intressenter?”* och *”Om ja: På vilket sätt tror ni att revisorn hjälper till att upprätthålla företagets integritet och trovärdighet gentemot dess intressenter?”* svarade Företag A att de anser att det är lite av deras jobb, och att ha en god revision, granskning och årsredovisning automatiskt lockar till sig fler kunder och intressenter. Företag B säger att det är mer som en *”äkthetsstämpel”* som visar att företaget är bra och det går att investera i detta bolag eftersom inget utom ordinärt händer här. Företag C introducerar ämnet med att förklara att det finns en skyldighet gentemot alla aktörer i samhället, alltså att man arbetar på samma sätt som man förklarar för omvärlden att man gör och den stämpeln man får från revisorn verifierar att man når upp till de kraven.

”ja, för det är en förtroendefråga att man får de oberoende förhållningssätten till liksom hela ens regelefterlevnad governance compliance (styrnings efterlevnad) att man är par med svenskt näringsliv och egentligen alla medborgare att man som samhällsaktör ska agera”

(VD, Företag C)

Företag D svarar likt de tidigare påståendena och menar att den information som publiceras av revisorn kan vara en avgörande faktor för att intressenter ska locka sig till bolagen.

”Revisorn är viktig ur ett intressentperspektiv, revisor granskning och uttalande ökar intressenter tillförlitlighet mot bolaget. Detta gör att våra samarbeten med leverantörer blir enklare och bolagets kreditvärdighet ökar vilket leder till en expansion i bolaget. Det ökar helt enkelt tilltron för informationen som presenteras i företaget, detta är även viktigt för investerare som kan se att det finns potential i bolagets framtid.”

(Ekonomiansvarig, Företag D)

Däremot tyckte företag E att revisorn i stället måste ge en rättvisande bild vilket stärker ett företags bild utåt och att det är betryggande för företaget att revisorn kan bekräfta att de håller sig inom ramarna.

På frågan *”Har det hänt att intressenter frågat om vilka revisorer ni har? Om ja: vad är det de frågar/ undrar”* fick vi enade svar av samtliga företag. Alla hade fått frågan ställd till sig och hade samma syfte i hur de arbetar med ett stort- eller litet företag. The Big Four, som är de fyra största revisionsbyråerna i världen, har ett rykte som stärker revisionen och räknas därför som ett säkrare alternativ.

4.2.6 Revision som försäkran

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Revision kan ses som en slags försäkran	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
På vilket sätt utgör revisorn en trygghet	Revisionen får en att vara alert hela tiden så att man verkligen följer alla lagar och regler	Genom att ha en revisor kan vi känna oss trygga i att vår finansiella rapportering är korrekt och tillförlitlig	Det betyder liksom att vi är ett professionellt riggat bolag som levererar, det skapar en trygghet för aktieägarna	Med revisorns granskning kan vi känna oss trygga med att vi följer lagar och regler	Vi förlitar oss på revisorns kunskap vilket oftast leder till bra lösningar

Tabell 4.7 Sammanfattning av respondenternas syn på revision som försäkran.

På frågan ”Hur ser du på revisorns roll som en trygghet för ditt företag?” var samtliga företag enade om att revisionen ses som en slags försäkrans och utgör en trygghet för bolagen. Att revisionen säkerställer att bolaget följer lagar och regler vilket utgör en trygghet för bolagen. Företag A berättar att de också är väldigt mycket involverade i granskningen och att de då ser i djupet hur ekonomin är styrd i bolaget och de ger dem en trygghet då de vet exakt hur allting ligger och vad som förväntas. Respondenten berättar att om man inte är lika involverad kan det orsaka avslappnad och att man inte har lika bra syn över ekonomin i bolaget.

”Om det inte fanns en lag på revision hade det varit väldigt otydligt med ekonomistyrningen på företaget. Revisionen får en att vara alert hela tiden och att man faktiskt följer regler och lagar.”

(Ekonomiansvarig, Företag A)

För företag B utgör revisionen en trygghet genom att de kan känna sig trygga i den att den finansiella rapporteringen är korrekt och tillförlitlig. De menar att revisionen även frambringa en trygghet för bolagets intressenter. För företag C skapar revisionen en trygghet genom att det säkerställer att bolaget är professionellt och som levererar resultat och agerar i samhället samt i marknaden på ett sätt så att det görs med ett löfte som bolaget lagt till medarbetare och omgivning men även aktieägare i relation till vad dem förväntar sig. För företag E utgör revisionen en trygghet genom att de förlitar sig på revisorns kunskap och arbete. De menar att de alltid kommer fram till lösningar i samråd med revisorn även om det finns osäkra delar i revisionen

4.2.7 Respondenternas synpunkter på nytta kontra kostnad

	Företag A	Företag B	Företag C	Företag D	Företag E
Fördelen/nyttan överstiger kostnaderna	Ja, de är till otrolig stor hjälp, något vi skulle betala för varje år	Ja, utan revision tror jag inte vi hade haft lika många investerare	Ja, utan revisorer hade vi inte kunnat existera på marknaden	Ja, vi får ganska mycket för pengarna	Ja, man får mycket av det man betalar för
Om revision inte var tvingande	Ja, vi har stora tillväxtambitioner	Ja, för att som sagt utan revision hade vi inte haft lika många investerare	Ja, men jag skulle vilja ha en utökat tjänst för samma peng	Ja, det medför mycket fördelar	Ja, revisorn tillför mervärde till företaget
Övriga synpunkter	Väldigt många revisorer som fokuserar på granskning men rådgivning är egentligen det man behöver mest	Förvaltningsrevision säkerställer effektivitet därför är det viktigt att vara transparent i kommunikationen med revisorn	Inget	Mera rådgivning då det kan vara till hjälp för att fatta välgrundade affärsbeslut	Jag vill understryka vikten av revisorn fokuserar mera på rådgivning

4.8 Sammanfattning av respondenternas synpunkter på nytta kontra kostnad.

På frågan *”Anser du att fördelen/nyttan med revision i ert företag överstiger kostnaderna?”* fick vi dylika svar som menade att revisorn utgör en stor del av deras verksamhet och att de passivt hjälper till med att stärka förtroendet till intressenterna. Företag A menade att priserna är relativt lika i marknaden så de väljer den som har bäst service. Företag B tror inte att de hade haft lika många investerare utan revisionen och säger att de är en stor del av företaget. Företag B känner att värdet revisionen tillför motsvarar de kostnaderna som uppstår i samband med det, respondenten påpekar att bolaget inte skulle kunna agera annars och inte existera på marknaden.

”Skulle jag kunna stoppa in fler saker i samma peng? Ja mer än gärna, det är dock inte så lätt att förhandla med revisorer”

(VD, Företag C)

Företag D ser på detta från en annan synvinkel och menar att revisorer från små bolag inte sitter på samma kompetens som en revisor från ett större bolag och därför är nyttan kontra kostnaden inte jämförbar då konsekvenserna av en dålig revisor är större än kostnaden. Företag E påpekar att revisorn tillför kvalitet i bokslutet och medför en rättvisande bild av årsredovisningen.

På frågan *”Nu är det obligatoriskt för ert bolag att ha en revisor men om det inte skulle vara så skulle ni fortfarande välja att ha en revisor, stå för de kostnaderna som revisionen medför?”* svarade samtliga företag att de hade valt att ha en revisor oavsett om det var tvingande eller ej, då revisorn medför nyttig information samt hjälper företag i tillväxtprocessen då de ger trovärdighet gentemot intressenterna.

5. Analys

I följande avsnitt kommer vi att använda vår teoretiska referensram för att presentera en utförlig analys av empirin från vår studie och genomföra en noggrann analys av innehållet i studien. Avslutningsvis presenteras en sammanfattande analys som fokuserar på sambandet mellan empirin och förväntningsgapet utifrån teorin om "revision" som utgör nollpunkten för revisionens process i vår studie. Med utgångspunkt i Porters (1993) modell analyserar vi orsakerna till förväntningsgapet.

5.1 Revisorns roll som rådgivare

Enligt Svanström (2008) har revisorn en skyldighet att agera som rådgivare för sina klienter, utöver att granska deras finansiella rapporter. Detta resulterar ofta i att företag efterfrågar omfattande rådgivning av sina revisorer. Respondenterna i vår studie är överens om att de förväntar sig att revisorn förstår deras bransch och samlar in tillräckligt med information om deras verksamhet för att kunna bidra med effektiv rådgivning.

Enligt en annan studie av Svanström (2013) har rådgivningstjänster en positiv effekt på revisionskvaliteten och att redovisningsstöd är särskilt positivt relaterat till revisionens kvalitet. Företag D betonar vikten av tillgänglighet när det gäller komplicerade redovisningsfrågor och förväntar sig att revisorn ska bidra med lösningar. Företag A sköter sin redovisning själva och betonar därför vikten av rådgivning för att förbättra kvaliteten på sina finansiella rapporter och därmed revisionskvaliteten vilket sammankopplas med forskarens observation om att redovisningsstöd bidrar till högre revisionskvalitet.

Svanström (2013) antyder att det är tillåtet för revisionsbyråer i Sverige att erbjuda flera typer av revisionstjänster, såsom skatttjänster, juridiska tjänster, managementkonsulttjänster, investeringstjänster och finansiella tjänster till sina klienter. Trots detta upplever företag D att revisorer kan förbättra sin kommunikation med klienterna angående vilken typ av kompetens revisionsbyrån besitter. Respondenten noterar att revisorn sällan informerar klienten om revisionsbyråns samlade kompetens, vilket kan leda till extra arbete för företagen när frågor dyker upp som inte är direkt relaterade till redovisning. Genom att revisorn bättre informerar klienten om revisionsbyråns expertis kan bättre rådgivning erbjudas till klienterna och onödigt arbete kan undvikas.

Enligt en studie utförd av Hategan (2019) kan högre revisionsavgifter reflektera komplexiteten i revisionsprocessen och leda till en ökad kvalitet i revisorns arbete. Detta kan kopplas till erfarenheten och kunskapen hos revisorer från de större revisionsbyråerna, som ofta tar ut högre avgifter. Detta stärker företagets anseende och ökar förtroendet för dess intressenter. Därför verkar forskarens observation om högre revisionsavgifter och bättre kvalitet på arbetet stämma, vilket även bekräftas av företagen D och E som har upplevt positiva resultat med revisorer från de större revisionsbyråerna.

5.2 Intressentteori – revisionens nytta för fler intressenter

Eklöv Alander (2019, 69) anser att intressentteorin bygger på att företag inte enbart har skyldigheter gentemot aktieägare och interna intressenter men även externa. De externa intressenterna kan vara kunder, kreditgivare och leverantörer. Freeman (2004) ställer sig kritisk mot den sedvanliga synen på företagsstyrning alltså att man endast ser det från aktieägarperspektivet och menar att man i stället ska fokusera på alla parter, eftersom alla parter är viktiga och tillsammans bildar ett nätverk som får företagen att växa. Deegan och Unerman (2011) delar in intressenter i olika kategorier primära och sekundära intressenter, där de primära spelar en viktig roll i företagets överlevnad och de sekundära indirekt påverkar företaget. Respondenterna i denna studie var överens om att revisorn är en viktig del för att locka till sig fler intressenter samt ge de befintliga bevis på att det är ett ärligt företag. Företag C kommer in på spåret och förklarar hur det är ett företags ansvar att vara en del av samhället och att ha en revisor som sätter en stämpel på att företag verkligen fullföljer det de påstår sig vara. Företag B hade en liknande bild av revisorns roll kring intressenter och förklarar att det ger en äkthetsstämpel, alltså en form av legitimering till intressenterna.

En studie utförd av Blackwell et al. (1998) finner bevis att det är enklare för företag som reviderar sina finansiella rapporter att få lån, då kreditgivare anser att företag som revideras har lägre risknivåer. De företag som deltog i denna studie har revisorer som är från olika byråer där de drog slutsatsen att vissa intressenter frågar om vilken byrå de arbetar med. De kunde även se en skillnad i intressenternas svar baserat på vilken byrå de hade anlitat. De företag som arbetade med en av "The big four", som står för de fyra största byråerna i världen, hade enklare att få trovärdighetsstämpeln från intressenterna kontra de som arbetade med mindre byråer. Detta förklarar respondenterna som ett resultat av att de olika varumärkena förknippade med "The Big Four" har fått en mer gedigen kontroll av företaget

då det finns bredare kompetensnivåer inom dessa byråer, kontra byråer som har ett område inom revision som de specificerar sig inom. Vilket kan styrkas av Simunic och Steins (1987) som menar att mer trovärdiga revisorer anses leverera högre kvalitet på övervakning. Det har visats att intressenter reagerar positivt på valet av revisorer som anses ha högre kvalitet.

5.3 Revision som försäkring

Carrington (2023, 24-25) anser att revisionen fungerar som en extra försäkring för företagen genom att ha en revisor som granskar de finansiella rapporterna, vilket ger intressenterna en extra trygghet. Revisionen förflyttar risken från företagsledningen till revisorn och fungerar som en garanti för intressenterna samtidigt som det ger en trygghet för bolaget i att inte behöva oroa sig över framtida rättsliga kostnader som kan uppstå på grund av felaktig redovisning. Vår studie visar att samtliga företag upplever att revisionen utgör en form av försäkring, men inte på samma sätt som teorin hävdar.

Företag A och D upplever att revisionen ger dem trygghet genom att säkerställa att bolaget följer lagar och regler. Företag A upplever även att de genom revisionen är mer involverade i granskningen och på så vis får en djupare insikt i hur ekonomin i bolaget styrs, vilket ger dem en mer övergripande kontroll över ekonomin och en ökad trygghet. Företag B känner en trygghet i att de finansiella rapporterna är korrekta och tillförlitliga och menar att revisionen bidrar till en ökad trygghet för bolagets intressenter. Denna upplevelse kan kopplas samman med Simunic och Steins (1987) studie som visade att intressenter reagerar positivt på valet av revisorer som anses ha högre kvalitet.

Företag C upplever att revisionen skapar en trygghet genom att säkerställa att bolaget agerar professionellt och att de levererar resultat på ett sätt som är förenligt med bolagets värderingar och löften. Dessa upplevelser visar att revisionen fungerar som en extra försäkring för företagen och ger dem en ökad trygghet.

5.4 Förväntningsgap

Enligt Macdonald Commission (1988) hur samhället ser på revisorer och deras arbetsuppgifter, med beaktande av olika intressenters perspektiv, som nämns i teoriavsnittet. Utgångspunkten i modellen är att uppnå balans där revisorn kan utföra sitt oberoende arbete samtidigt som företagen känner sig nöjda med den tillhandahållna tjänsten. Vår studie visar att samtliga respondenter är överens om att revisorn har en viktig roll i granskningen av finansiella rapporter och förväntas kunna erbjuda lösningar på de identifierade problemen. Utöver detta har respondenterna även haft möjlighet att ge fria svar på hur de skulle vilja att en revisor arbetar. En tydlig skillnad som framkom var att majoriteten önskade mer rådgivning och ett större behov av att revisorn hade god förståelse för företagets verksamhet och specifika bransch.

Utifrån Porters (1993) modell kan vi se att empirin från vår studie faller inom både rimlighetsgap och prestationsgap mellan revisorn och företagen. Företagen har orimliga förväntningar på revisorn, förväntningar som sträcker sig bortom den traditionella rollen som att bara granska finansiella rapporter och ge begränsad rådgivning. Idag förväntas revisorn ha kompetens inom företagets verksamhet och bransch och att kunna ge råd om hur de kan förbättra interna kontroller. Samtidigt har revisorn inte fullt ut utvecklat sin roll som aktiv rådgivare. Detta indikerar på att det har skett en förändring i samhällets förväntningar på revisorn, där det nu krävs mer än tidigare.

Det som händer förklaras av Koh och Woo (1988) som en följd av olika faktorer antingen en överdrift i uppdragsbrevet där revisorn säger att de kan göra mer än vad som egentligen går att göra, eller att företagen inte förstår innebörden av uppdragsbrevet utan förväntar sig tjänster som en revisor inte kan utföra på grund av den oberoende ställningen som en revisor skall bibehålla under uppdrag. En minskning av förväntningsgapet kan ske om intressenterna och revisorn har mer kunskap. Företag C anser att revisorn skall vara så djupt inne i ett företags bokföringssystem att de kan förstå hur pengar genereras och hur vissa poster redovisas. Vilket är en del av revisorns arbete men när företag använder sig av komplexa system de själva förstår är det inte lika enkelt för en revisor att förstå hur intäkter genereras. Detta kan även göra att revisorn går ut från sin oberoende ställning och blir aktivt involverade i företaget. Denna typ av förväntningsgap är allvarlig då det i slutändan kan måla upp en bild

av revisorer som opålitliga vilket i sin tur medför att revisionsyrket inte längre kommer existera om inte allmänheten kan tro på de.

5.5 Kommunikation

Weisbrot (2015) undersökte hur kommunikation påverkar revisionens kvalitet och betonade vikten av tydlig kommunikation mellan revisorn och företaget för att undvika förväntningsgap. Enligt forskaren beror förväntningsgapet ofta på bristande kommunikation på grund av olika kommunikationsmetoder eller bristande kommunikationsförmåga. Företag B upplevde problem med kommunikationen och ansåg att olika kommunikationsmetoder kunde leda till missuppfattningar och oklarheter. Respondenten beskrev ett exempel på hur kommunikationsproblem kunde uppstå när företaget skickade ut material till revisorn i omgångar, vilket kunde göra det svårt för revisorn att hitta allt material som behövdes. När revisorn återkopplade till företaget angående material som redan hade skickats, uppfattades detta som irriterande av bolaget.

Enligt undersökningen upplever både företag D och E att revisorn missförstår vissa händelser under revisionen. Företag D antyder att problemet kan bero på revisorns bristande förståelse för deras specifika rutiner och processer. Weisbrot (2015) framhåller att kommunikationsproblem ofta beror på bristande förmåga att kommunicera. Detta kan förklara den begränsade förståelsen för revisorn i bolagets rutiner och processer. För att undvika dessa missförstånd är det viktigt att revisorn klargör vilket material som krävs för att få en god förståelse för företagets rutiner. Detta innebär att revisorn bör kommunicera på ett tydligt och effektivt sätt med företagen och vara uppmärksam på eventuella skillnader i arbetsmetoder som kan leda till missförstånd. Genom att förtydliga kommunikationen och säkerställa att både revisorn och företaget har en gemensam förståelse för revisionens syfte och processer kan potentiella kommunikationsproblem undvikas. På så sätt kan revisionen genomföras på ett effektivt sätt och företagen kan känna sig trygga med att revisorn har en god förståelse för deras verksamhet och rutiner.

Företag C upplever att det kan uppstå missförstånd och oklarheter vid utbildning av nya chefer och ledare som ska ta över kommunikationen med revisorn. Respondenten beskriver att de ibland befinner sig i en defensiv position och inte är öppna för kommunikation. Det finns en koppling till Weisbrots (2015) observationer att kommunikationsproblem kan uppstå på grund av kulturella skillnader hos företagen. Vissa företag kan uppfatta revisorn som en övervakare som är emot dem, vilket kan leda till att de nya cheferna hamnar i en defensiv position. Denna kulturella skillnad kan orsaka att företagen inte öppnar upp sig fullständigt för revisorn, vilket kan förhindra en ömsesidig förståelse och en effektiv kommunikation. Det är därför viktigt för revisorn att vara medveten om och känna till företagets kulturella bakgrund för att undvika missuppfattningar och upprätthålla en öppen och förtroendefull kommunikation.

5.6 Nyttan kontra kostnad

I vår analys har vi observerat att det saknas en specifik teori som direkt jämför nyttan kontra kostnaden för revision. I stället kan vi dra nytta av tidigare teorier och använda dem som grund för att bedöma om nyttan överstiger kostnaderna.

Empirin visar tydligt att företagen är ense om att revision utgör en viktig kvalitetssäkring som de inte skulle kunna klara sig utan. Trots att respondenterna var begränsade till att representera företag inom ramen för obligatorisk. Det är tydligt att revision spelar en avgörande roll företagets tillväxt och bidrar till att generera förtroende hos företagets intressenter. Följaktligen hävdade företagen att de skulle fortsätta att anlita revisorn även om revisionen inte var obligatorisk.

Dessa resultat bekräftar att företag erkänner revisionens betydelse utöver dess regelstyrda natur. Revisionen fungerar som en garanti för att företaget följer standarder och riktlinjer samt att det säkerställer att finansiell information är tillförlitlig och korrekt.

5.7 Sammanfattande analys av sambandet mellan de använda teorierna och förväntningsgapet

Enligt Van Son et al. (1982) kan det konstateras att rådgivningstjänster behandlas i mindre utsträckning i uppdragsbrevet, medan företagen i denna undersökning önskar att revisorn skulle tillhandahålla mer omfattande rådgivning. Detta kan förklaras av att en del respondenter i vår studie inte direkt varit medvetna om allt innehåll i uppdragsbrevet och därmed fått en felaktig bild av villkoren och vad som omfattas i uppdragsbrevet, vilket leder till att företagen har höga förväntningar på rådgivning som revisorn ska bidra med. Detta kan styrkas genom företag A som var fullt medveten om innehållet i uppdragsbrevet och upplever att förväntningar ömsesidigt uppfylls. Genom att tillämpa Porters (1993) modell kan vi konstatera att en del respondenterna har orimliga krav på revisorns roll att bidra med rådgivning, vilket kan misstolkas och tros som att revisorn underpresterar. För att undvika ett sådant fenomen är det viktigt att alla involverade inom företaget som har kontakt med revisorn är fullt medvetna om villkoren i uppdragsbrevet och att det finns tydliga villkor från revisorn i uppdragsbrevet om hur mycket rådgivning som denne bidrar med.

Enligt ISA 200 är inte revisorn ansvarig över att upptäcka mindre felaktigheter som inte påverkar de finansiella rapporterna som helhet. Vilket tyder på att respondenterna har orimliga förväntningar på att revisorn ska upptäcka alla fel och bidra med lösningar på dessa och att revisorn ska bidra med att tipsa om hur nya intäktsströmmar byggs upp. Enligt Porters (1993) faller detta inom rimlighetsgapet då respondenterna har orimliga förväntningar på att revisorn ska bidra med lösningar på de fel som de upptäcker, att revisorn bidrar med att tipsa om hur nya intäktsströmmar byggs upp. Behovet som företagen har faller inte inom revisorns uppdrag utan företagen söker en rådgivare i form av konsult som ska hjälpa till med att utveckla bolaget. Å andra sidan anser företag A att deras revisor ger värdefull rådgivning gällande hur de kan utveckla redovisningen, trots att de sköter sin redovisning internt. Detta indikerar på att revisorn agerar utanför standardramarna, att endast upptäcka felaktigheter, och bidrar med lösningar för att förbättra redovisningen. Denna variation i företagens uppfattningar kan möjligen hänföras till de villkor som fastställts i uppdragsbrevet. Det är möjligt att företag A har avtalat med sin revisor om att denne ska tillhandahålla ytterligare rådgivningstjänster. Detta styrker VanSon et al. (1982) som menar att uppdragsbrev är betydelsefulla verktyg för att minimera missförstånd om de upprättas på ett tydligt sätt.

Det föreligger även ett prestationsgap enligt Porters (1993) modell där revisorn kan underprestera och därmed inte uppfylla företagets förväntningar. En viktig uppgift för revisorn är att vara välinformerad om det material som skickas av klienten, samtidigt som revisorn måste säkerställa att det inte saknas något material innan denne meddelar företaget om att material saknas. Företag B upplever att revisorn ibland begär material som de redan har skickat in, vilket indikerar på att revisorn inte är tillräckligt noggrann och inte granskar allt som har skickats in på ett ordentligt sätt. Denna bristande noggrannhet kan bidra till en ökad uppfattning om underprestation från revisorns sida och därmed leda till ett prestationsgapet mellan revision och företaget.

Weisbrot (2015) påpekar att kommunikationsproblem triggar i gång förväntningsgapet. VanSon et al. (1982) studie visar att många auktoriserade revisorer upplever mycket fördelar med välformulerade uppdragsbrev i kommunikationsprocessen. Respondent A visade full kännedom om innehållet i uppdragsbrevet och upplevde därför inga kommunikationsproblem. Detta resultat bekräftar också VanSon et al. (1982), som betonade att ett välformulerat uppdragsbrev kan medföra betydande fördelar i kommunikationsprocessen. Å andra sidan upplevde de återstående respondenterna, som inte var medvetna om innehållet i uppdragsbrevet eller delvis var medvetna om det, att det existerade kommunikationsproblem. Respondent B, som inte alls var medveten om innehållet i uppdragsbrevet, upplevde särskilt många problem i kommunikationen vilket också styrks av VanSon et al. (1982) påstående.

Utifrån Porters (1993) modell kan vi konstatera att det förekommer ett prestationsgap i denna situation. Respondenterna underpresterar genom att inte engagera sig i innehållet i uppdragsbrevet vilket resulterar i kommunikationsproblem och därmed uppkomsten av ett förväntningsgap.

Det är viktigt att observera att denna analys kan relateras till de teorier som har använts och hur förväntningsgapen har placerats och fördelats utifrån teorin om revision som är utgångspunkten för vad revision innebär och innehåller i vår studie och Porters (1993) modell.

6. Slutsatser och Slutdiskussion

I följande avsnitt presenterar vi våra slutsatser utifrån den insamlade empirin i syfte att besvara den framtagna frågeställningen. Genom en djupgående analys och tolkning av resultatet från denna studie har vi kunnat identifiera viktiga insikter inom ämnet för att dra följande slutsatser. Vidare ämnar vi avsnittet åt att diskutera resultatet av studien. Avsnittet avslutas med ett förslag på fortsatt studie som ytterligare kan utveckla och öka förståelsen över ämnet.

6.1 Slutsatser

Syftet med denna studie har varit att öka förståelsen för medelstora företags syn på revisorns roll som rådgivare samt om det finns ett förväntningsgap. Vi har uppfattat att företagen generellt är nöjda med revisorns roll som rådgivare. Resultatet visar att det finns ett behov från företagen om att revisorn ska tillhandahålla mer omfattande rådgivning. Detta kan likställas med Svanström (2008) som påpekade att företaget efterfrågar rådgivningstjänster utöver revisionstjänster. En del respondenter hade högre förväntningar på rådgivning än vad som specificerats i uppdragsbrevet, vilket kan bero på bristande medvetenhet om innehållet i uppdragsbrevet. En intressant observation var att ju bättre företagen förstod uppdragsbrevets innehåll, desto mindre blev förväntningsgapet. Detta bekräftas av VanSon et al. (1982) studie som visade att ett tydligt upprättat uppdragsbrev tydliggör ömsesidiga förväntningar och ansvar och att det kan bidra till att minimera missförstånd om förväntningar.

Baserat på studiens resultat kan vi dra slutsatsen att företagen i undersökningen upplever en stark efterfrågan på rådgivning från sina revisorer. Företagen ser rådgivning som ett värdefullt verktyg för att fatta välgrundade affärsbeslut och för att hjälpa dem att möta utmaningarna i sin verksamhet och bransch vilket förklaras av (Svanström 2008). Därför är revisorns rådgivande roll av stor betydelse för företagen och det är viktigt att revisorerna är medvetna om denna efterfråga och fortsätter att utveckla sina kunskaper och färdigheter för att möta denna efterfråga.

Förväntningsgap är ett väldigt komplicerat fenomen som har undersökts inom ramen för denna studie. Resultaten tyder på att det föreligger ett förväntningsgap mellan medelstora företag och revisorer inom branschen. Det finns olika former av förväntningsgap,

rimlighetsgap och prestationsgap enligt Porter (1993). Utifrån denna undersökning kan slutsatsen dras att det förekommer förväntningsgap inom dessa två underkategorier.

En viktig slutsats är vikten av effektiv kommunikation mellan revisor och företag. En ömsesidig och tydlig kommunikation är avgörande för att undvika missförstånd och för att skapa en starkare arbetsrelation mellan båda parter. Möten på plats möjliggör en mer direkt och interaktiv kommunikation. Genom att mötas personligen ges möjligheten att diskutera och klargöra eventuella frågor eller otydligheter på plats. Genom att ha en öppen och transparent kommunikation kan revisorn och företaget få en gemensam förståelse för uppdraget och varandras förväntningar. Detta minskar risken för att revisorn missförstår företagets rutiner och processer, samtidigt som företaget kan förstå och anpassa sig till revisorn krav och behov. Vilket likställs med Weistrot (2015) slutsats om att ett förväntningsgap inte uppstår med en tydlig och ömsesidig kommunikation.

Variationen i företagens uppfattningar om revisorns roll kan bero på specifika villkor som fastställts i uppdragsbrevet. Felaktiga uppfattningar av innehållet i uppdragsbrevet ses som den främsta orsaken till att det bildas förväntningsgap enligt vår studie. Därmed är det viktigt att företagen och revisorn har tydliga och ömsesidiga överenskomna uppdragsbrev för att minska förväntningsgapet. Dessa uppdragsbrev bör klargöra revisorns ansvarsområde, inklusive eventuella tilläggstjänster som kan förväntas. Företag å sin sida bör vara tydliga i sina förväntningar, genom ett noggrant formulerat uppdragsbrev, för att undvika missförstånd och förbättra kommunikationen mellan företag och revisor. Genom att hantera förväntningsgapet på ett professionellt sätt kan företag och revisorer bygga en starkare och mer ömsesidigt fördelaktig arbetsrelation.

Denna studie bidrar på flera sätt till en fördjupad förståelse av förväntningsgap och revisorns roll som rådgivare inom medelstora företag i bemanningsbranschen. Studien bidrar med klarläggande av förväntningsgapet, studien bekräftar förekomsten av förväntningsgap mellan medelstora företag och revisorer när det gäller uppfattningar om revisionsuppdragets omfattning och ansvar. Detta ger en fördjupad förståelse av varför och hur detta gap uppstår. Resultatet framhäver det faktiska behovet av ökad rådgivning från revisorer enligt medelstora företag, detta inslag ger insikter om att rådgivning är av ökande värde för företagen, vilket speglar en förändring i revisorns traditionella roll och betonar vikten av att anpassa sig till moderna företagsbehov. Studien betonar även betydelsen av tydlig kommunikation mellan

företag och revisorer, med fokus på personliga möten för att förhindra missförstånd och förbättra arbetsrelationen. Arbetet understryker vikten av klara uppdragsbrev för att minska förväntningsgapet genom att tydligt definiera ansvar och förväntningar. Slutligen ökar studien genom att undersöka förväntningsgapet inom bemanningsbranschen medvetenheten om problemets omfattning och konsekvenser. Studien ger värdefulla insikter som kan vägleda och förbättra samarbetet mellan medelstora företag och revisorer inom bemanningsbranschen, men även andra branscher med liknande förhållanden.

6.2 Slutdiskussion

De valda teorierna har blivit utvalda med relevans, då de har identifierats som lämpliga verktyg för att belysa och analysera det specifika fenomen som undersöks i denna studie. Genom att välja dessa teorier har vi avsiktligt valt verktyg som förväntas bidra till en djupare och mer omfattande förståelse av de aspekter som ligger till grund för vårt forskningsområde.

Denna uppsats bekräftar förekomsten av förväntningsgap i olika former mellan medelstora företag inom bemanningsbranschen och revisorn när det gäller deras uppfattningar om revisionsuppdragets omfattning och ansvar. De teorier som vi valde ut utgjorde en väsentlig grund för utformningen av vår intervjuguide samt de enskilda intervjufrågorna. Genom att basera våra frågor på dessa specifika teorier, kunde vi styra in riktningen på våra intervjuer och fokusera på de centrala koncept och aspekter som dessa teorier behandlade. Detta tillvägagångssätt var avsiktligt, då det möjliggjorde en djupare utforskning av ämnesområdet i enlighet med de teoretiska ramar som vi valt att använda. Genom att knyta frågorna till de utvalda teorierna var vi också i stånd att erhålla svar som var i linje med dessa teoriers perspektiv och därigenom uppnå en mer nyanserad förståelse med hänsyn till sammanhanget av vårt forskningsområde.

Den huvudsakliga orsaken till att det uppstår ett förväntningsgap, som framgår av denna studie, är felaktiga uppfattningar om innehållet i uppdragsbrevet. Det finns en stark koppling mellan bristfällig kommunikation och felaktiga uppfattningar av innehållet i uppdragsbrevet, som i sin tur orsakar förväntningsgap. Undersökningen visar att inte alla i företagen som jobbar i relation till en revisor är medvetna om innehållet i uppdragsbrevet, vilket leder till att de bildar egna felaktiga uppfattningar om vad revisionsuppdraget ska innehålla.

Resultaten av studien tyder på att revisorns roll som rådgivare har utvecklats och förbättrats över tid. I en alltmer digitaliserad och automatiserad era finns en betydande potential för revisorn att inta en mer aktiv rådgivande roll. Det förväntas att revisorns traditionella roll i att enbart granska finansiella rapporter kommer att minska över tiden, vilket ger utrymme för revisorn att utnyttja sin expertis för en större betoning på rådgivning. Genom att dra nytta av sin breda kompetens och erfarenhet kan revisorn vara en värdefull tillgång för företag i att navigera genom komplexa utmaningar och identifiera möjligheter till framgång.

Baserat på de insamlade data och analyser, finns det ett behov av att fördjupa studien för att erhålla mer omfattande och tillförlitliga svar. Trots att den nuvarande studien har bidragit till att belysa vissa aspekter av problemet så har studien sina begränsningar och kan inte anses vara tillräcklig för att dra övergripande slutsatser eller för att generalisera resultaten till en bredare population eller kontext.

Vi har utfört en djupgående undersökning av förväntningsgap inom bemanningsbranschen. Ett möjligt skäl till det kvarstående kunskapsgapet trots tidigare forskning kan härledas till hur invecklad ämnet är. Förväntningsgap är ett komplicerat ämne då den varierar beroende på faktorer såsom företagstyp, bransch, geografisk plats, företagsstorlek samt den individuella relationen mellan företaget och revisorn. Denna mångfald av förväntningsgap blir mer invecklad på grund av olika faktorer, som den specifika revisorns roll och hur företaget och revisorn kommunicerar med varandra. Denna variation och samspelet mellan olika delar gör ämnet väldigt svår att förstå. Det är som ett pussel med många bitar som är unika för varje företag.

Denna komplexitet gör ämnet intressant och utmanande att forska om. Eftersom varje situation kan vara olika och påverkas av olika faktorer finns det alltid mer att utforska och förstå. Detta ger en bra anledning att fortsätta undersöka och bättre förstå förväntningsgapet inom bemanningsbranschen och liknande områden.

6.2.1 Förslag till fortsatt forskning

För att ytterligare fördjupa studien skulle det vara intressant att jämföra mindre bolag som frivilligt väljer revision med de medelstora företagen. En sådan jämförelse skulle ge insikt i hur revisorns roll som rådgivare förändras baserat på företagsstorlek samt om förväntningsgapet varierar. Det kan även vara givande att undersöka hur andra intressenter, exempelvis investerare och kreditgivare uppfattar revisorns roll och hur deras förväntningar skiljer sig från företagens. Genom att inkludera fler intressenter kan en bredare och mer omfattande förståelse av revisorns roll och dess påverkan på företagets relationer med externa parter uppnås.

Genom att fortsätta utforska dessa områden kan framtida studier bidra till en djupare insikt i revisorns roll som rådgivare och identifiera sätt att minska förväntningsgapet. Detta skulle vara till fördel både för revisorerna själva och för företagen som kan dra nytta av revisorns kompetens och rådgivning. Det är viktigt att fortsätta utveckla och anpassa revisorns roll i en tid då företagslandskapet förändras, teknologin utvecklas och behoven hos företag och dess intressenter utvecklas.

Den aktuella studien kan fungera som en grund för fortsatta undersökningar. Resultaten av den aktuella studien ger inte fullständig och representativ bild av problemet och kan därför inte generaliseras. Framtida forskning bör överväga att använda en bredare urvalsgrupp och noggrant definierade variabler för att säkerställa en mer objektiv och generaliserbar analys av problemet. Dessa förbättringar kommer bidra till en mer tillförlitlig och heltäckande förståelse av ämnet och öka validiteten och användbarheten i resultatet av forskningen.

Referenser

Agyei, A. Kusi Aye, B & Owusu-Yeboah, E. (2013). An assessment of audit expectation gap in Ghana. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*. vol. 13, nr. 4, s. 112-118. doi: 10.6007/IJARAFMS/v3-i4/361

Aktiebolagslag (2005:551). Stockholm. Justitiedepartementet.

Alle, K & T, Yohn. (2009). The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small businesses. *The Accounting Review*. vol. 84, s. 1-25. doi: 10.2308/accr.2009.84.1.1

Almer, E. D & Brody, R. G. (2002). An empirical investigation of context-dependent communications between auditors and bankers. *Managerial Auditing Journal*. vol. 17, nr. 8, s. 478-486. doi: 10.1108/02686900210444815

Astolfi, P. (2021). Did the international financial reporting standards increase the audit expectation gap? An exploratory study. *Accounting in Europe*. vol. 18, s. 166-195. Doi: 10.1080/17449480.2020.1865549

Barton, J. & Waymire, G. (2004). Investor protection under unregulated financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*. vol. 38, s. 65-116. doi: 10.1016/j.jacceco.2004.06.001

Blackwell, D. Noland, T. & Winters, D. (1998). The value of auditor assurance: Evidence from loan pricing. *Journal of Accounting Research*. vol. 36, nr. 1, s. 57-70. doi: 10.2307/2491320

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB

Canadian Institute of Chartered Accountants. (1988). *Report of the commission to study the public's expectations of audits*. MacDonald Commission. CICA, Toronto, Canada.

Catasús, B. Hellman, N. Humphrey, C. (2013). *Revisionens roll i bolagsstyrningen*. Stockholm: SNS Förlag.

Carrington, T. (2023). *Revision*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB.

Collis, J. Jarvis, R & Skerratt, L. (2004). The demand for the audit in small companies in the UK. *Accounting and Business Research*. Vol. 34, nr. 2, s. 87-100. doi: 10.1080/00014788.2004.9729955

Deegan, C & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory: European Edition*. 2. uppl. McGraw Hill Higher Education.

Deepal, A. Jayamaha, A. (2022). Audit expectation gap: a comprehensive literature review. *Asian Journal of Accounting Research*. Vol. 7, nr 3, s. 308-319. doi: 10.1108/AJAR-10-2021-0202

Eklöv Alander, Gunilla. (2019). *En bok om REVISION*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Far (2006). *Revision: En praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR förlag

Far (2009). ISA 200 Den oberoende revisorns övergripande mål samt utförandet av en revision enligt International Standards on Auditing.

FAR (2021). RevR 209 Förvaltningsrevision.

Grant Thornton (2022). *Guide: Att tänka på när du väljer en revisor*. Hämtad 2023-04-12, från https://www.grantthornton.se/insikt/tipsochrad/guide-att-tank-pa-nar-du-valjer-revisor/?gclid=Cj0KCQjwpPKiBhDvARIsACn-gzCBT-MTKZ-mKX39T8XhJDeQS4CkuFaDzFSW9tNRtd8KZkHlc_AtE1kaAgPaEALw_wcB

Hategan, C.D. (2019). Factors influencing the quality of financial audit. *Oradea Journal of Business and Economics*. vol. 6.

HQV (2021). Hur du väljer rätt revisionsbyrå eller revisor för ditt företag. Hämtad 2023-04-15, från <https://www.hqvsthlm.se/hur-du-valjer-ratt-revisionsbyra-eller-revisor-for-ditt-foretag/>

Johansson, S. Häckner, E & Wallerstedt, E. (2005). *Uppdrag revision: revisorsprofessionen i takt med förväntningarna?*. 1. uppl. Stockholm: SNS förlag.

Koh, H. C & Woo, E. S. (1998). The expectation gap in auditing. *Managerial Auditing Journal*. vol. 13. doi: 10.1108/02686909810208038

Lee, T. Gloeck, J. & Palaniappan, A. (2007). The audit expectation gap: an empirical study in Malaysia. *Southern African Journal of Accountability and Auditing Research*. vol. 1. Nr. 1.

Lennox, C. Pittman, J. Clive, S. & Jeffrey, A. (2011). Voluntary audits versus mandatory audits. *The Accounting Review*. vol. 86, Nr. 6. doi: 10.2308/accr-10098

Liggio, C. D. (1974). The expectation gap: the accountant's legal Waterloo? *Journal of contemporary business*, Vol. 3(3), s. 27-44.

Melumad, N. & Thoman, L. (1990). On auditors and the courts in an adverse selection setting. *Journal of Accounting Research*. vol. 28. doi: 10.2307/2491218

Monroe, G. S. & Woodliff, D. R. (1993). The effect of education on the audit expectations gap. *Accounting & finance*, Vol. 33(1), s. 61-78.

Menon, K. & Williams, D. (1994). The insurance hypothesis and market prices. *The Accounting Review*. Vol. 69, nr. 2, s. 327-342.

Porter, Brenda (1993). An empirical study of the audit expectation – performance gap. *Accounting and Business Research*, vol. 21. doi: 10.1080/00014788.1993.9729463

PwC (2023). Vad gör en revisor? Hämtad 2023-04-25, från <https://www.pwc.se/sv/revision/revisor.html>

R. Edward Freeman. (2004). Stakeholder theory and the corporate objective revisited. *Institute for Operations Research and the Management Sciences*. vol. 15. doi: 10.1287/orsc.1040.0066

R. Edward Freeman & David L. Reed. (1983). Stockholders and stakeholders: a new perspective on corporate governance. *California Management Review*. vol. 25. doi: 10.2307/41165018

Salehi, M. (2011). Audit expectation gap: concept, nature and trace. *African Journal of Business Management*. vol. 5, nr 21. doi: 10.5897/AJBM11.963.

Simunic, D. & Stein, M. (1987). Product differentiation in auditing: auditor choice in the market for unseasoned new issues. *The Canadian Certified General Accountants' Research Foundation*.

Svanström, T. (2008). Revision och rådgivning – efterfrågan, kvalitet och oberoende. *Avhandling för Doktorsexamen*. Umeå School of Business.

Svanström, T. (2013). Non-audit services and audit quality: Evidence from private firms. *European Accounting Review*. vol. 22, nr 2, s. 337-366. doi: 10.1080/09638180.2012.706398

Tabone, N. & Baldacchino, P. (2003). The statutory audit of owner-managed companies in Malta. *Managerial Auditing Journal*. vol. 18, nr 5, s. 387-398. doi: 10.1108/02686900310476855.

Upphandlingsmyndigheten, (2021). Hur definieras små- och medelstora företag (SMF)?, Hämtad 2023-05-17, från

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/frageportalen/1641786/smf/>

VanSon, W. Guy, D. & Betts, D. (1982). Engagement letters: what practice shows. *Journal of Accountancy*. vol. 153, s. 72-80.

Wallace, W. (1980). The economic role of the audit in free and regulated Markets. *Open Education Resources*.

Wallace, W. (1987). The economic role of the audit in free and regulated markets: A review. *Research in Accounting Regulation*. vol. 1. doi: 10.1016/S1052-0457(04)17012-4

Weisbrot, S. & Wong, J. (2015). The role of communication in the audit process". *Accounting Horizons*.

Bilaga A – Intervjuguide: Frågor och Fokusområden

Bakgrund

- ◇ Berätta lite om din roll i företaget
- ◇ Hur mycket erfarenhet har du av att arbeta med en revisor?
- ◇ På vilket sätt skulle du beskriva betydelsen av revision för ditt företag?

Förväntningsgap

- ◇ Vad upplever du är revisorns huvudsakliga uppgift?
- ◇ Vilka förväntningar har du på revisorn?
 - Tycker du att revisorn lever upp till dessa förväntningar?
- ◇ Om det var en perfekt miljö vilka arbetsuppgifter hade du tillfört till revisorns roll?

Kommunikation

- ◇ Känner du till uppdragsbrevet?
 - Lever revisorn upp till villkoren i uppdragsbrevet?
- ◇ Hur ofta har du eller någon annan i företaget kontakt med revisorn per år?
- ◇ Hur skulle du beskriva kvaliteten på kommunikationen?
 - Förekommer det missuppfattningar eller oklarheter?

Revisorns roll som rådgivare

- ◇ Vad är dina förväntningar på revisorn som rådgivare och har de uppfyllts? Finns det några sätt revisorn skulle bli en bättre rådgivare för ditt företag?

Intressentteorin

- ◇ Tror du att revisorn är viktig för att skydda företagets tillgångar och intressenter?
 - Om ja: På vilket sätt tror ni att revisorn hjälper till att upprätthålla företagets integritet och trovärdighet gentemot dess intressenter?
 - Har det hänt att intressenter frågat om vilka revisorer ni har? Om ja: vad är det dem frågar/undrar?

Revision som försäkran

- ◇ Hur ser du på revisorns roll som en trygghet för ditt företag?

Övrigt

- ◇ Anser du att fördelen/nyttan med revision i ert företag överstiger kostnaderna?
- ◇ Sammanfattningsvis är det någonting inom revisorns roll som rådgivare och förväntningsgapet du vill tillägga?